

národní
úložiště
šedé
literatury

Využívání informačních a komunikačních technologií v domácnostech a mezi jednotlivci - 2015

Český statistický úřad
2015

Dostupný z <http://www.nusl.cz/ntk/nusl-374507>

Dílo je chráněno podle autorského zákona č. 121/2000 Sb.

Tento dokument byl stažen z Národního úložiště šedé literatury (NUŠL).

Datum stažení: 06.05.2024

Další dokumenty můžete najít prostřednictvím vyhledávacího rozhraní nusl.cz .

VYUŽÍVÁNÍ INFORMAČNÍCH A KOMUNIKAČNÍCH TECHNOLOGIÍ V DOMÁCNOSTECH A MEZI JEDNOTLIVCI

za období 2015

Informační technologie

Praha, listopad 2015

Kód publikace: 062004-15

Č. j.: 2212/2015-63

Zpracoval: Odbor statistik rozvoje společnosti

Ředitel odboru: Ing. Martin Mana

Kontaktní osoba: Mgr. Romana Malečková e-mail: romana.maleckova@czso.cz

Zajímají Vás nejnovější údaje o inflaci, HDP, obyvatelstvu, průměrných mzdách a mnohé další? Najdete je na stránkách ČSÚ na internetu: www.czso.cz

KONTAKTY V ÚSTŘEDÍ

Český statistický úřad | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10 | tel.: 274 051 111 | www.czso.cz
Oddělení informačních služeb | tel.: 274 052 648, 274 052 304, 274 052 451 | e-mail: infoservis@czso.cz
Prodejna publikací ČSÚ | tel.: 274 052 361 | e-mail: prodejna@czso.cz
Evropská data (ESDS), mezinárodní srovnání | tel.: 274 052 347, 274 052 757 | e-mail: esds@czso.cz
Ústřední statistická knihovna | tel.: 274 052 361 | e-mail: knihovna@czso.cz

INFORMAČNÍ SLUŽBY V REGIONECH

Hl. m. Praha | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10 | tel.: 274 052 673, 274 054 223
e-mail: infoservispraha@czso.cz | www.praha.czso.cz

Středočeský kraj | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10 | tel.: 274 054 175
e-mail: infoservisstc@czso.cz | www.stredocesky.czso.cz

České Budějovice | Žižkova 1, 370 77 České Budějovice | tel.: 386 718 440
e-mail: infoserviscb@czso.cz | www.cbudejovice.czso.cz

Plzeň | Slovanská alej 36, 326 64 Plzeň | tel.: 377 612 108, 377 612 249
e-mail: infoservisplzen@czso.cz | www.plzen.czso.cz

Karlovy Vary | Sportovní 28, 360 01 Karlovy Vary | tel.: 353 114 529, 353 114 525
e-mail: infoserviskv@czso.cz | www.kvary.czso.cz

Ústí nad Labem | Špálova 2684, 400 11 Ústí nad Labem | tel.: 472 706 176, 472 706 121
e-mail: infoservisul@czso.cz | www.ustinadlabem.czso.cz

Liberec | Nám. Dr. Edvarda Beneše 585/26, 460 01 Liberec 1 | tel.: 485 238 811
e-mail: infoservislbc@czso.cz | www.liberec.czso.cz

Hradec Králové | Myslivečkova 914, 500 03 Hradec Králové 3 | tel.: 495 762 322, 495 762 317
e-mail: infoservishk@czso.cz | www.hradeckralove.czso.cz

Pardubice | V Ráji 872, 531 53 Pardubice | tel.: 466 743 480, 466 743 418
e-mail: infoservispa@czso.cz | www.pardubice.czso.cz

Jihlava | Ke Skalce 30, 586 01 Jihlava | tel.: 567 109 062, 567 109 080
e-mail: infoservisvys@czso.cz | www.jihlava.czso.cz

Brno | Jezuitská 2, 601 59 Brno | tel.: 542 528 115, 542 528 105
e-mail: infoservisbrno@czso.cz | www.brno.czso.cz

Olomouc | Jeremenkova 1142/42, 772 11 Olomouc | tel.: 585 731 516, 585 731 509
e-mail: infoservisolom@czso.cz | www.olomouc.czso.cz

Ostrava | Repinova 17, 702 03 Ostrava | tel.: 595 131 230, 595 131 232
e-mail: infoservis_ov@czso.cz | www.ostrava.czso.cz

Zlín | tř. Tomáše Bati 1565, 761 76 Zlín | tel.: 577 004 931, 577 004 935
e-mail: infoservis-zl@czso.cz | www.zlin.czso.cz

Obsah

Úvod	7
Základní informace o šetření	8
Dotazník (sledované ukazatele)	9
Technické poznámky k publikovaným údajům	10
Definice a vysvětlivky k jednotlivým sledovaným ukazatelům	11
Hlavní zjištění	
Informační a komunikační technologie v českých domácnostech	6
Základní údaje za Českou republiku	16
Regionální rozdíly v přístupu domácností k informačním technologiím	17
Přístup k počítači a internetu podle typu sledovaných domácností	17
Typ a počet počítačů používaných v domácnostech	18
Mezinárodní srovnání	19
Využití informačních a komunikačních technologií jednotlivci	20
Uživatelé mobilního telefonu, počítače a internetu – základní údaje	20
Místo, frekvence a intenzita používání internetu jednotlivci	22
Uživatelé internetu – mezinárodní srovnání	23
Činnosti prováděné jednotlivci na internetu	24
Nakupování přes internet	26
Nakupování přes internet - mezinárodní srovnání	28
Využívání internetových úložišť	28
Tabulková část	
Domácnosti s vybranými informačními a komunikačními technologiemi	
Tabulka 1: Domácnosti v ČR s počítačem podle typu používaného počítače, 2. čtvrtletí 2015	29
Tabulka 2: Domácnosti v ČR s počítačem podle počtu používaných počítačů, 2. čtvrtletí 2015	30
Tabulka 3: Domácnosti v ČR s internetem podle typu používaného připojení, 2. čtvrtletí 2015	31
Tabulka 4: Hlavní důvody nepřítomnosti internetu v domácnostech ČR, 2. čtvrtletí 2015	32
Tabulka 5: Domácnosti s počítačem podle vybraných charakteristik domácností, 2005-2015	33
Tabulka 6: Domácnosti s internetem podle vybraných charakteristik domácností, 2005-2015	33
Tabulka 7: Domácnosti s přenosným počítačem podle vybraných charakteristik domácností, 2010-2015	34
Tabulka 8: Domácnosti s dvěma a více počítači podle vybraných charakteristik domácností, 2010-2015	34
Tabulka 9: Typ internetového připojení používané v domácnostech, 2005-2015	35
Tabulka 10: Domácnosti s počítačem - krajské srovnání, 2005-2014	36

Využívání informačních a komunikačních technologií v domácnostech a mezi jednotlivci	
Tabulka 11: Domácnosti s přístupem k internetu - krajské srovnání, 2005-2014	36
Tabulka 12: Domácnosti s připojením k internetu v zemích EU, 2006-2014	37
Tabulka 13: Domácnosti s vysokorychlostním připojením k internetu v zemích EU, 2. čtvrtletí 014	38

Jednotlivci využívající vybrané informační a komunikační technologie

Tabulka 14: Jednotlivci v ČR používající vybrané informační technologie; 2. čtvrtletí 2015	39
Tabulka 15: Jednotlivci v ČR používající mobilní telefon, 2005-2015	40
Tabulka 16: Jednotlivci v ČR používající osobní počítač; 2. čtvrtletí 2015	41
Tabulka 17: Jednotlivci v ČR používající počítač - uživatelé počítače, 2005-2015	42
Tabulka 18: Jednotlivci v ČR používající internet; 2. čtvrtletí 2015	43
Tabulka 19: Místo, odkud se jednotlivci v ČR připojovali k internetu; 2. čtvrtletí 2015	44
Tabulka 20: Frekvence použití internetu jednotlivci v ČR; 2. čtvrtletí 2015	45
Tabulka 21: Čas strávený na internetu jednotlivci v ČR pro soukromé účely; 2. čtvrtletí 2015	46
Tabulka 22: Jednotlivci v ČR používající internet - uživatelé internetu, 2005-2015	47
Tabulka 23: Jednotlivci v ČR a mobilní přístup k internetu; 2. čtvrtletí 2015	48
Tabulka 24: Připojení používané jednotlivci v ČR pro internet v mobilu; 2. čtvrtletí 2015	49
Tabulka 25: Frekvence používání internetu v mobilu jednotlivci v ČR; 2. čtvrtletí 2015	50
Tabulka 26: Jednotlivci používající internet - uživatelé internetu v zemích EU, 2006-2014	51
Tabulka 27: Jednotlivci používající internet – uživatelé internetu v zemích EU podle pohlaví, věku a vzdělání ve 2. čtvrtletí 2014	52
Tabulka 28: Jednotlivci, kteří nikdy nepoužili internet v zemích EU, 2006-2014	53
Tabulka 29: Jednotlivci používající mobilní telefon k přístupu na internet v zemích EU podle pohlaví, věku a vzdělání v roce 2014*	54

Činnosti prováděné jednotlivci na internetu

Tabulka 30: Jednotlivci v ČR používající internet pro soukromé účely k vybraným činnostem v oblasti komunikace; 2. čtvrtletí 2015	55
Tabulka 31: Jednotlivci v ČR používající internet pro soukromé účely k získávání informací ve vybraných oblastech; 2. čtvrtletí 2015	56
Tabulka 32: Jednotlivci v ČR používající internet pro soukromé účely k vybraným činnostem v oblasti zábavy; 2. čtvrtletí 2015	57
Tabulka 33: Jednotlivci v ČR používající internet pro soukromé účely k vybraným on-line službám; 2. čtvrtletí 2015	58
Tabulka 34: Jednotlivci v ČR používající internet pro soukromé účely k vybraným činnostem, 2005-2015	59
Tabulka 35: Jednotlivci používající elektronickou poštu v zemích EU podle pohlaví, věku a vzdělání v roce 2014 - podíl na jednotlivcích celkem	60
Tabulka 35a: Jednotlivci používající elektronickou poštu v zemích EU podle pohlaví, věku a vzdělání v roce 2014 - podíl na uživatelích internetu	61
Tabulka 36: Jednotlivci používající internet k telefonování v zemích EU podle pohlaví, věku a vzdělání v roce 2014- podíl na jednotlivcích celkem	62
Tabulka 36a: Jednotlivci používající internet k telefonování v zemích EU podle pohlaví, věku a vzdělání v roce 2014 - podíl na uživatelích internetu	63
Tabulka 37: Jednotlivci používající na internetu sociální sítě v zemích EU podle pohlaví, věku a vzdělání v roce 2014 - podíl na jednotlivcích celkem	64
Tabulka 37a: Jednotlivci používající na internetu sociální sítě v zemích EU podle pohlaví, věku a vzdělání v roce 2014 - podíl na uživatelích internetu	65

Využívání informačních a komunikačních technologií v domácnostech a mezi jednotlivci

Tabulka 38: Jednotlivci používající internet ke čtení online zpráv, novin a časopisů v zemích EU podle pohlaví, věku a vzdělání v roce 2014 - podíl na jednotlivcích celkem	66
Tabulka 38a: Jednotlivci používající internet ke čtení online zpráv, novin a časopisů v zemích EU podle pohlaví, věku a vzdělání v roce 2014 - podíl na uživatelích internetu	67
Tabulka 39: Jednotlivci používající internet v oblasti cestování/ubytování v zemích EU podle pohlaví, věku a vzdělání v roce 2014 - podíl na jednotlivcích celkem	68
Tabulka 39a: Jednotlivci používající internet v oblasti cestování/ubytování v zemích EU podle pohlaví, věku a vzdělání v roce 2014 - podíl na uživatelích internetu	69
Tabulka 40: Jednotlivci používající internetové bankovníctví v zemích EU podle pohlaví, věku a vzdělání v roce 2014 - podíl na jednotlivcích celkem	70
Tabulka 40a: Jednotlivci používající internetové bankovníctví v zemích EU podle pohlaví, věku a vzdělání v roce 2014 - podíl na uživatelích internetu	71

Nakupování přes internet

Tabulka 41: Jednotlivci v ČR a nakupování přes internet; 2. čtvrtletí 2015	72
Tabulka 42: Způsob platby jednotlivců v ČR za zboží/služby objednané přes internet; 2. čtvrtletí 2015	73
Tabulka 43: Země původu prodejce zboží/služeb zakoupených jednotlivci v ČR přes internet; 2. čtvrtletí 2015	74
Tabulka 44: Zboží, které bylo jednotlivci v ČR nakoupeno přes internet v posledních 12 měsících (pro soukromé účely), 2. čtvrtletí 2015	75
Tabulka 45: Služby*, které byly jednotlivci v ČR nakoupeny přes internet v posledních 12 měsících (pro soukromé účely), 2. čtvrtletí 2015	76
Tabulka 46: Frekvence internetových nákupů jednotlivců v ČR; 2. čtvrtletí 2015	77
Tabulka 47: Útrata jednotlivců v ČR za nákupy přes internet; 2. čtvrtletí 2015	78
Tabulka 48: Důvody, proč jednotlivci v ČR nenakupují přes internet; 2. čtvrtletí 2015	79
Tabulka 49: Jednotlivci v ČR nakupující přes internet, 2005-2015	80
Tabulka 50: Jednotlivci nakupující přes internet v zemích EU podle pohlaví a věku v roce 2014 - podíl na jednotlivcích celkem	81
Tabulka 50a: Jednotlivci nakupující přes internet v zemích EU podle pohlaví a věku v roce 2014 - podíl na nakupujících přes internet*	82

Použití internetu ve vztahu k veřejné správě

Tabulka 51: Jednotlivci v ČR používající internet pro soukromé účely ve vztahu k veřejné správě; 2. čtvrtletí 2015	83
Tabulka 52: Jednotlivci využívající internet ke stáhnutí formulářů z www stránek úřadů v zemích EU podle pohlaví, věku a vzdělání v roce 2014 - podíl na jednotlivcích celkem	84
Tabulka 52a: Jednotlivci využívající internet ke stáhnutí formulářů z www stránek úřadů v zemích EU podle pohlaví, věku a vzdělání v roce 2014 - podíl na uživatelích internetu	85
Tabulka 53: Jednotlivci využívající internet k vyplnění a online odeslání formulářů úřadům v zemích EU podle pohlaví, věku a vzdělání v roce 201 - podíl na jednotlivcích celkem	86
Tabulka 53a: Jednotlivci využívající internet k vyplnění a online odeslání formulářů úřadům v zemích EU podle pohlaví, věku a vzdělání v roce 2014 - podíl na uživatelích internetu	87

Využívání internetových úložišť

Tabulka 54: Jednotlivci v ČR používající internetová úložiště; 2. čtvrtletí 2015	88
--	----

Internetová bezpečnost

Tabulka 55: Znalost cookies jednotlivci v ČR; 2. čtvrtletí 2015

89

Dotazník

90

Úvod

Mobilní telefon, osobní počítač a internet významným způsobem změnily dnešní svět. Každým rokem dochází k dalšímu vylepšování možností, které nám tyto technologie nabízejí v oblasti komunikace, rychlosti a způsobu šíření informací. Stoupající význam těchto informačních a komunikačních technologií (dále jen ICT) a jejich rostoucí vliv na ekonomiku a společnost zvyrazňuje potřebu tyto jevy statisticky zachycovat a analyzovat, provádět mezinárodní srovnání a poskytovat potřebné informace vládním orgánům, podnikatelským subjektům i široké veřejnosti.

Avšak ne každý z nás má stejnou možnost připojit se k internetu, ne každý jej umí používat. Nerovný přístup mezi lidmi ke statku s názvem „internet“, tzv. digital divide pak dává vzniknout obecně nerovnostem v přístupu k důležitým informacím, např. při hledání zaměstnání nebo při spolupráci s úřady. V těchto nerovnostech se přitom často odráží socio-demografické a ekonomické postavení jednotlivců a rozdíly mezi jednotlivými skupinami jednotlivců dle jejich statusu se zpravidla dále prohlubují.

Dovednost práce s ICT a jejich efektivní využívání jsou dnes považovány za jeden z klíčových faktorů ekonomického, sociálního a politického rozvoje společnosti. Na druhé straně však rozvoj ICT přináší i celou řadu negativních jevů, jako je ztráta soukromí, ohrožení bezpečnosti dat, kybernetická šikana, zahlcování nežádoucími informacemi a mnohé další.

Český statistický úřad sleduje údaje o rozšíření vybraných informačních a komunikačních technologií v domácnostech a jejich využívání jednotlivci, a to prostřednictvím samostatného ročního statistického zjišťování: „Výběrové šetření o informačních a komunikačních technologiích v domácnostech a jejich využívání jednotlivci (VŠIT)“. Pilotní šetření proběhlo v roce 2002.

Od roku 2006 je toto šetření prováděno pravidelně ve 2. čtvrtletí sledovaného roku ve všech zemích EU, a to jako povinné roční zjišťování na základě Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 808/2004 o statistice Společenství o informační společnosti a každoročních Nařízeních Komise (EU), kterými se provádí výše uvedené nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 808/2004. Východiskem pro toto šetření je modelový dotazník Eurostatu.

Cílem této publikace je seznámení čtenáře s hlavními zjištěními a výstupy za 2. čtvrtletí 2015 pocházejícími z výše uvedeného šetření VŠIT. Publikace obsahuje čtyři hlavní části. Nejprve je předložena metodická část, která je zaměřená na základní informace o šetření včetně technických poznámek k publikovaným údajům, součástí jsou i definice a vysvětlivky ke sledovaným ukazatelům. Hlavní zjištění jsou shrnuta ve stručné analýze. Tabulková část pak obsahuje podrobné aktuální údaje o využívání vybraných ICT v ČR, údaje v časové řadě za posledních deset let (2005 až 2015) a mezinárodní srovnání.

Přílohou publikace je dotazník, který obsahuje 53 otázek, na něž byli respondenti dotazováni v roce 2015.

Základní informace o šetření

Název šetření:

Výběrové šetření o využívání ICT v domácnostech a mezi jednotlivci (VŠIT)

Typ šetření:

Šetření v domácnostech

Organizace šetření:

Výběrové šetření o využívání ICT v domácnostech a mezi jednotlivci je samostatnou přílohou Výběrového šetření pracovních sil (VŠPS). Tento způsob šetření umožňuje propojení zjištěných ukazatelů o využívání ICT s demografickými a sociálními charakteristikami osob v jednotlivých domácnostech.

Technika šetření:

Osobní rozhovor tazatele s respondentem s využitím počítače (CAPI - Computer Assisted Personal Interviewing)

Základní soubor:

Populace ČR ve věku 16 a více let (8,8 mil. jednotlivců)

Všechny domácnosti (4,3 mil. domácností)

Výběrový soubor – způsob výběru jednotek:

1. stupeň výběru – znáhodněný, systematický výběr sčítacích obvodů s pravděpodobnostmi zahrnutí přímo úměrnými počtu trvale obydlených bytů, stratifikováno podle okresů. Oporou byl Registr sčítacích obvodů.
2. stupeň výběru – prostým náhodným výběrem bylo v každém vybraném sčítacím obvodu vybráno 6 trvale obydlených bytů, v nichž byli šetřeni všichni jednotlivci a všechny domácnosti.

Počet domácností a jednotlivců, kteří se zúčastnili šetření (odpověděli na položené otázky):

4 453 domácností, tj. 73,1 % z počtu domácností ve výběrovém souboru.

8 163 jednotlivců.

Období šetření:

2. čtvrtletí 2015

Referenční období:

Údaje za domácnosti: 2. čtvrtletí 2015

Údaje za jednotlivce: poslední 3 měsíce před šetřením (pokud není uvedeno jinak)

Vážení:

Byla použita poststratifikace na základě pohlaví, věku, kraje a zaměstnaneckého statusu.

Dotazník (sledované ukazatele):

Dotazník v roce 2015 tvořilo celkem 53 otázek, z nichž 9 otázek bylo určeno pro domácnosti a 44 otázek pro jednotlivce. Šetření bylo rozděleno do následujících oblastí:

Přístup domácností k vybraným informačním a komunikačním technologiím

- druh (stolní nebo přenosný) a počet počítačů používaných v domácnostech
- přístup domácností k internetu a technologie používané domácnostmi pro připojení k internetu
- bariéry používání internetu v domácnostech

Přístup jednotlivců k vybraným informačním a komunikačním technologiím

- mobilní telefon a jiná mobilní zařízení (např. čtečka elektronických knih)
- přenosný počítač a tablet
- frekvence použití osobního počítače
- počítačové dovednosti
- místo a frekvence připojení k internetu

Přístup k internetu prostřednictvím mobilních a přenosných zařízení

- typ mobilních a přenosných zařízení použitých pro přístup k internetu
- technologie (mobilní sítě, WiFi) použitá pro připojení k internetu
- frekvence použití těchto zařízení pro přístup k internetu

Činnosti prováděné jednotlivci prostřednictvím internetu pro soukromé účely

- činnosti v oblasti komunikace (posílání e-mailů, telefonování, blogování atd.)
- účast v sociálních sítích a frekvence jejich používání
- vyhledávání informací na internetu (o zboží a službách, o cestování a ubytování, o zdraví atd.)
- čtení on-line zpráv, novin a časopisů na internetu
- činnosti v oblasti zábavy (přehrávání hudby, filmů a videí, poslouchání rádia, sledování TV, hraní her atd.)
- sociálně-politické a pracovní aktivity (např. účast v profesních sítích)
- vzdělávací aktivity (online kurzy, komunikace s vyučujícím prostřednictvím výukových portálů, atd.)
- využívání vybraných služeb (internetové bankovníctví, prodej zboží, kontakt s lékařem atd.)
- využívání služeb internetových úložišť včetně typu souborů sdílených prostřednictvím těchto úložišť
- čas strávený na internetu

Použití internetu k nakupování

- druh objednaného zboží/služby
- využívání slevových portálů
- země původu objednaného zboží/služby
- způsob platby za objednané zboží/službu
- počet nákupů zboží/služeb uskutečněných přes internet
- množství finančních prostředků utracených za zboží či služby objednané přes internet

Použití internetu ve vztahu k veřejné správě

- vyhledávání informací na webových stránkách úřadu
- způsob komunikace s úřady

Internetová bezpečnost

- bezpečnostní problémy
- omezení související s bezpečnostními problémy
- znalost a nastavení tzv. *cookies* souborů
-

Poznámka: Celý dotazník je součástí této publikace — viz str. 90

Technické poznámky k publikovaným údajům:

Publikace zahrnuje samostatné výsledky za hospodařící domácnosti a za jednotlivce - osoby 16leté a starší. Konstrukce hospodařící domácnosti je v duchu § 115 občanského zákoníku založena na prohlášení osob bydlících ve vybraném bytě, že spolu trvale žijí a společně uhradují náklady na své potřeby. Mezi 16leté osoby byly zahrnuty osoby, které tento věk dovršily ke konci roku 2014.

Demografické údaje (rodinný stav, vzdělání): údaje o bydlení a o současné finanční situaci domácností se zjišťovaly podle aktuálního stavu v okamžiku šetření.

Věkové vymezení: pokud není v textu uvedeno jinak, pak se údaje v tabulkách vztahují k osobám ve věku 16 let a více.

Dosažené vzdělání: osoby ve věku 16 až 24 let nejsou v grafech a tabulkách zohledněny a sledují se až osoby ve věku 25 let a více. Takové věkové vymezení umožňuje přesnější posouzení vlivu vzdělání na využívání ICT. Mezi jednotlivci ve věku 16–24 let je totiž velmi mnoho studentů středních a vysokých škol, kteří přes relativně dosavadní nízké nejvyšší dosažené vzdělání využívají ICT velmi intenzivně.

Student: za studenty jsou v tomto šetření považováni jednotlivci 16 let a starší, kteří studují a zároveň jsou ekonomicky neaktivní, tj. nemohou být klasifikováni ani jako zaměstnaní, ani jako nezaměstnaní.

Krajské srovnání: data pro krajské srovnání jsou v případě domácností počítána jako tříletý klouzavý průměr jelikož velikost výběrového souboru šetření VŠIT neumožňuje publikovat dostatečně reprezentativní údaje v členění podle krajů. Např. za rok 2014 jsou průměrné údaje v členění podle krajů vypočítány jako vážený aritmetický průměr z dat sebraných v letech 2013, 2014 a 2015.

Spolehlivost údajů: všeobecně v tabulkové části platí, že úhrny menší než 5 tisíc osob se považují za údaje s velmi nízkou spolehlivostí. Místo těchto údajů je v tabulkách tečka (.). V případě, že se daný jev (ukazatel) nezjišťoval (týká se především meziročního srovnání), je uveden „x“.

Mezinárodní srovnání: údaje pro mezinárodní srovnání se vztahují k roku 2014 a týkají se pouze věkové skupiny jednotlivců 16 až 74 let (a to i v případě ČR). Stejně tak v případě domácností se údaje, které Eurostat uvádí za české domácnosti, mírně liší od údajů, které za ČR publikuje ČSÚ. Rozdíl je způsoben tím, že Eurostat do údajů, které publikuje, zahrnuje pouze domácnosti, v nichž žije alespoň jedna osoba ve věku 16 až 74 let. ČSÚ standardně uvádí data za všechny domácnosti, tj. bez tohoto věkového omezení. Poznámka: Údaje za rok 2015 budou v případě mezinárodního srovnání zveřejněny na webových stránkách ČSÚ v na jaře 2016

Použité symboly:

- x údaj se v daném roce nezjišťoval
- . údaj není k dispozici nebo je nespolehlivý

Definice a vysvětlivky k jednotlivým sledovaným ukazatelům

Domácnost s počítačem: zahrnuje všechny domácnosti, jež v době šetření uvedly, že alespoň jeden člen jejich domácnosti měl doma přístup k osobnímu počítači. Domácnost nemusí osobní počítač vlastnit, ale tento počítač by měl být funkční a fyzicky přítomný doma (služební počítač, půjčený od přátel atd.). Jedná-li se o přenosný počítač, nemusí být doma stále přítomen a může být střídavě používán doma, v práci, ve škole apod.

Osobního počítač zahrnuje stolní počítač, přenosný počítač včetně tabletů:

Stolní počítač: klasický osobní počítač napojený na elektrický proud a doplněný monitorem, klávesnicí a myší, který bývá zpravidla umístěn na jednom místě a nepřenáší se.

Přenosný počítač: typ osobního počítače, který má v sobě zabudovaný monitor, klávesnici a tzv. „touchpad“ a je snadno přenosný. Kromě možnosti napojení na elektrickou síť obsahuje též dobíjecí baterii, a tudíž je možné jej bez problémů používat na různých místech. Běžně používanými názvy pro přenosný počítač jsou notebook, netbook a laptop. Za přenosný počítač považujeme i tablet (přenosný počítač vybavený dotykovou obrazovkou), nicméně vzhledem k rostoucímu využívání tabletů jsou údaje za ně publikovány zvlášť.

Domácnost s internetem: zahrnuje všechny domácnosti, jež v době šetření uvedly, že alespoň jeden jejich člen měl doma přístup k internetu. Nezáleží na typu používaného zařízení (stolní počítač, přenosný počítač, mobilní telefon, digitální televize, herní konzole nebo jiné zařízení) či způsobu připojení (ADSL, bezdrátové připojení, připojení přes rozvody kabelové televize, vytáčené připojení, mobilní připojení atd.).

Způsob připojení domácnosti k internetu: zahrnuje typ připojení domácnosti dodávané poskytovatelem, nikoli však již způsob případného sdílení tohoto připojení více počítači v rámci jedné domácnosti.

Nízkorychlostní připojení k internetu:

Dial-up (vytáčené připojení): dočasné připojení přes klasickou telefonní linku, pomocí modemu (zařízení umožňující přenos dat po telefonní lince). Nevýhodou tohoto připojení je nízká přenosová rychlost dat.

ISDN linka: digitální linka napojená na digitální komunikační síť, která je budována a rozvíjena především na základě stávající telefonní sítě. Místo modemu využívá ISDN adaptér a maximální přenosová rychlost je $2 \times 64 = 128$ kb/s.

Mobilní nízkorychlostní připojení: připojení k internetu přes mobilní síť GSM a jeho datové služby (konkrétně GPRS a EDGE, případně i HSCSD). Nezáleží přitom na tom, zda je toto připojení realizováno přes klasický mobilní telefon, datovou kartu do počítače, přes mobilní modem v podobě USB klíčenky či jiným způsobem. Stejně tak nezáleží na charakteru zařízení, které je tímto způsobem připojováno (stolní počítač, přenosný počítač apod.).

Vysokorychlostní připojení k internetu:

ADSL nebo jiné DSL technologie: Širokopásmový přístup k síti Internet pomocí technologie DSL (*Digital Subscriber Line*), které umožňuje širokopásmové připojení prostřednictvím kovového účastnického vedení (telefonní linky). V současnosti je nejčastěji využíván typ ADSL, který se vyznačuje asymetrickým připojením, kdy je rychlost dat přenášených k uživateli (*download*) vyšší než rychlost dat odcházejících od uživatele (*upload*).

Připojení přes rozvody kabelové televize: vysokorychlostní trvalé připojení k internetu přes rozvody kabelové televize. Vysoká rychlost připojení (v Mb/s).

Bezdrátové připojení (Wi-Fi, WiMAX, satelitní): typ připojení k internetu, kdy se domácnost připojuje k internetu přes některou z bezdrátových technologií, vyjma mobilních technologií (jako je GPRS, EDGE a 3G/UMTS). Bezdrátové připojení musí být dodáváno poskytovatelem, a nikoli realizované vlastními silami uživatele.

Mobilní vysokorychlostní připojení: připojení k internetu přes 3G/UMTS, 4G, či LTE mobilní síť. Nezáleží přitom na tom, zda je toto připojení realizováno přes klasický mobilní telefon, datovou kartu do počítače, přes mobilní modem v podobě USB klíčenky či jiným způsobem. Stejně tak nezáleží na charakteru zařízení, které je tímto způsobem připojováno (zda jde o stolní počítač, přenosný počítač apod.).

Optické připojení: připojení k internetu pomocí optických vláken, která přenášejí signály prostřednictvím světla. Vlákna jsou používána namísto kovových vodičů, neboť jsou signály přenášeny s menší ztrátou a vlákna jsou navíc imunní vůči elektromagnetickému rušení.

Jednotlivec: osoba ve věku 16 let a více.

Jednotlivci používající osobní počítač/internet (uživatel osobního počítače/internetu): za uživatele osobního počítače/internetu je považován jednotlivec, který použil osobní počítač/internet alespoň jednou v posledních 3 měsících.

Použití počítače: zahrnuje použití jakéhokoliv soukromého, pracovního či půjčeného osobního počítače (stolní, přenosný, kapesní), a to kdekoliv (doma, v práci, ve škole, v knihovně) a z jakéhokoliv důvodu (soukromý, pracovní).

Použití internetu: jakákoliv aktivní činnost na internetu, např. prohlížení webových stránek, stahování souborů, používání e-mailů, z jakéhokoliv místa (domácnost, škola, práce atd.), pro jakýkoliv účel (soukromý, pracovní atd.), a to jak na počítačích (i přenosných), tak na mobilních telefonech, smartphonech, herních konzolách atd.

Internetové činnosti: sledovány jsou činnosti na internetu, kterým se respondent věnoval pro soukromé účely v posledních 3 měsících před šetřením. Pouze u nákupu přes internet a použití internetu ve vztahu k veřejné správě je referenčním obdobím posledních 12 měsíců před šetřením.

Použití internetu v oblasti komunikace:

Email: Jedná se o nepoužívanější službu počítačové sítě Internet umožňující rychlé zasílání zpráv po celém světě. E-mailová adresa je účet vytvořený na internetové doméně, ze které uživatel píše zprávy na jiné e-mailové adresy, vyzvedává si zprávy pro sebe apod. E-mailovou adresu tvoří uživatelské jméno, které si majitel účtu sám zvolí, následuje znak @ a za ním jméno domény, u které má účet zřízený (např. novak@seznam.cz).

Účast v sociálních sítích: zahrnuje například vystavování vlastních fotografií, aktivní účast v diskusních fórech či chatech, připojování se k zájmovým skupinám v rámci sítě, navazování kontaktů apod.

Telefonování přes internet: zde nezáleží na použitém systému, ani na poskytovateli služby, ani na použitém koncovém zařízení (zda bylo voláno z/na počítač vybavený sluchátko a mikrofonem, či speciální telefon nebo běžný telefon s adaptérem). Podstatné je, že alespoň část hovoru byla vedena po datové síti (a nikoli že celý hovor byl veden skrze klasickou telefonní síť). Typickým příkladem programů využívaných pro telefonování přes internet zdarma je například Skype nebo Hangouts.

Použití internetu v oblasti sociálně – politických aktivit:

Vyjadřování vlastních názorů na vybraná politická, občanská a společenská témata: mezi tyto aktivity patří psaní blogů, diskuse prostřednictvím sociálních sítí, účast v diskusi pod článkem na zpravodajském serveru, zapojení se do skupiny na Facebooku apod.

Účast na debatách nebo hlasováních o občanských a politických tématech: jedná se o aktivní zapojení se do rozhodování, např. tvorbou on-line petice či jejím podepsáním, zasláním připomínek k územnímu plánu apod.

Účast v profesních sítích: online služba, která umožňuje svým uživatelům vytvořit si profil a navázat kontakt s jinými uživateli. Na rozdíl od sociálních sítí jsou profesní sítě určeny pro sdílení informací týkajících se zaměstnání (např. profesního životopisu). Účast v těchto profesních sítích zahrnuje vytváření uživatelského profilu, vkládání zpráv a jiných příspěvků. Mezi profesní sítě řadíme např. *LinkedIn*, mezi sociální sítě pak např. *Facebook*.

Použití internetu v oblasti vyhledávání informací:

Vyhledávání informací o zboží a službách: zahrnuje například použití internetových vyhledávačů, pomocí nichž si uživatel může dle zadaných parametrů najít informace a kontakty o hledaném zboží či službách.

Vyhledávání informací/služeb týkajících se cestování a ubytování: zahrnuje například vyhledávání informací a kontaktů o možnostech ubytování v požadované destinaci, informace o službách poskytovaných cestovními kancelářemi, o dopravě v místě plánovaného pobytu, o počasí v místě pobytu atd.

Vyhledávání informací o zdraví: zahrnuje informace o nemocech, způsobech léčení, výživě, životosprávě, prevenci, lécích, zlepšování zdraví atd.

Použití internetu v oblasti zábavy a volného času:

Čtení on-line zpráv, novin a časopisů: sledování internetového zpravodajství, elektronických verzí klasických tištěných novin/časopisů, specializovaných internetových novin/časopisů atd.

Přehrávání/stahování hudby, filmů nebo videa: uživatel poslouchá hudbu z internetu nebo sleduje video z internetu. Přitom nezáleží na tom, zda jde o přehrávání, kdy uživatel přijímá proud dat, která se v jeho počítači průběžně přehrávají, nebo zda se data nejprve všechna stáhnou na jeho počítač (a zde uloží do formy souboru) a teprve pak se přehrávají. Za přehrávání/stahování hudby se pro účely tohoto šetření nepovažuje poslouchání webového rádia. Za přehrávání/stahování filmů se pro účely tohoto šetření nepovažuje sledování webové televize.

Poslouchání rádia na internetu: jedinec poslouchá/sleduje rozhlasové vysílání přímo na internetu. Důležitý rozdíl oproti stahování či přehrávání hudby je v tom, že vysílání má určitý řád a strukturu. Posлуhač nemůže zcela libovolně ovlivnit vysílání.

Sledování TV na internetu: jedinec sleduje televizní vysílání přímo na internetu. Důležitý rozdíl oproti stahování či přehrávání filmů či videa je v tom, že vysílání má určitý řád a strukturu. Divák nemůže zcela libovolně ovlivnit vysílání.

On-line hraní počítačových her: uživatel hraje hru on-line, přímo na internetu, bez jejího stahování do svého počítače. On-line hry může přes internet hrát i větší počet hráčů najednou.

Využití „on-line služeb“ dostupných přes internet:

Internetové bankovníctví: do této kategorie patří ovládání bankovního účtu prostřednictvím internetu za účelem například kontroly zůstatku, podání platebního příkazu apod. *Pozn. nepatří sem GSM banking (kontrola stavu účtu, úhrada plateb apod. přes mobilní telefon).*

Prodej zboží či služeb např. prostřednictvím aukcí: do této kategorie patří jak přímý prodej mezi koncovými uživateli zprostředkovaný například inzeráty, tak i prodej zprostředkovaný aukčními službami.

Kontakt (např. konzultace, objednání na vyšetření, atd.) s lékařem prostřednictvím webových stránek: Do této kategorie patří konzultace přes internet, objednání se na vyšetření, apod., kdy respondent použil webových stránek lékaře či zdravotnického zařízení, nikoliv pouze e-mail.

Nákup přes internet zahrnuje objednání zboží nebo služeb elektronickou cestou přes internet. K samotnému uskutečnění nákupu přes internet musí kupující projít sledem webových stránek a vyplnit údaje potřebné k zajištění objednávky. Zboží objednané přes tyto sítě nemusí být placeno přes internet a též dodání zboží či služeb je možné on-line (po internetu) i off-line (poštou nebo osobně). Za nákup přes internet se nepovažuje situace, získá-li kupující pomocí internetu pouze informace, které jej přimějí k rozhodnutí zakoupit si zboží či služby v tzv. „kamenné“ prodejně, ani situace, jsou-li nákupy realizované na základě objednávek uskutečněných prostřednictvím klasického, ručně psaného a odeslaného e-mailu.

Nákup na slevových portálech: zahrnuje využívání speciálních portálů (Slevovat, Zapakatel, apod.), které nabízejí vybrané zboží a služby se slevou.

Země původu prodejce: značí zemi původu prodejce, u něhož si respondent v posledních 12 měsících zakoupil/objednal služby/zboží přes internet

Způsob platby za zboží/služby objednané přes internet: rozlišují se dvě základní kategorie – platba přes internet (platební kartou, prostřednictvím elektronické peněženky nebo prostřednictvím internetového bankovníctví) a platba v hotovosti (ať už hotově při osobním odběru, nebo na dobírku).

Použití internetu ve vztahu k veřejné správě:

Vyhledávání informací na webových stránkách úřadů: jedná se o vyhledávání jakýchkoliv informací na webových stránkách úřadů. Patří sem např. hledání kontaktních informací, informací o řešení konkrétního problému, informací o obci/městě, o plánech obce/města, o zaměstnancích úřadu, o poslancích zastupitelstva, o úředních hodinách, vyhledávání vyhlášek, rozhodnutí, oznámení atd.

Komunikace s úřady prostřednictvím e-mailu: zjišťuje se, zda respondent někdy ve sledované době odeslal nějaký svůj požadavek (například dotaz, podání, žádost apod.) orgánu veřejné správy prostřednictvím elektronické pošty či zda formou elektronické pošty něco od orgánu veřejné správy obdržel.

Stáhnutí formuláře z webových stránek úřadu: jedná se o situaci, kdy uživatel otevře webové stránky úřadu a stáhne si z nich formulář, poté jej vyplní, ručně podepíše a doručí úřadu (osobně nebo poštou). Formuláře jsou nejčastěji ve formátu PDF. Za stáhnutí formuláře se považuje i situace, kdy respondent vyplní formulář přímo na webových stránkách úřadu, následně si vyplněný formulář vytiskne, ručně podepíše a doručí úřadu (osobně nebo poštou).

Vyplnění a on-line odeslání formuláře (např. formulář pro sčítání lidu, stavební povolení): jedná se o situaci, kdy uživatel vyplní formulář přímo na webových stránkách úřadu (správnost vyplnění je většinou kontrolována počítačem) a z webových stránek přímo odešle. Například

formulář pro sčítání lidu, stavební povolení, žádost o živnostenské oprávnění, žádost o sociální dávky apod.

Využití internetových úložišť:

Jako „internetové úložiště“ se obecně označují služby jako iCloud (od firmy Apple), Google Drive (od společnosti Google), SkyDrive (od společnosti Microsoft), Dropbox (od stejnojmenné společnosti) a další. Svým uživatelům umožňují, aby si do nich dočasně ukládali své soubory, a případně je sdíleli s dalšími uživateli, nebo mezi různými svými zařízeními (například mezi více svými počítači, mezi svým stolním počítačem a tabletem, tabletem a mobilem atd.). Stejně tak mohou být tato internetová úložiště využívána pro synchronizaci dat mezi různými koncovými zařízeními: pro sdílení kontaktů v adresářích (například mezi počítačem, tabletem a mobilním telefonem stejného uživatele), pro sdílení kalendářů a konkrétních událostí, sdílení úkolů a dalších informací.

Většina těchto služeb je poskytována v základní verzi (neboli: do určitého objemu uložených dat) zdarma, zatímco vyšší verze (s větším objemem dat k uložení) již bývají placené.

Z praktického pohledu se internetové úložiště na koncovém zařízení svého uživatele nejčastěji chová jako běžný adresář (úložiště) pro ukládání souborů: cokoli je do tohoto adresáře uloženo, je ve skutečnosti (a zcela automaticky) přesunuto do internetového úložiště. Naopak, vše k čemu má uživatel přístup v rámci svého úložiště, se mu jeví jako obsah takového adresáře, se kterým může také obvyklým způsobem nakládat (otevírat, kopírovat či přesouvat, mazat atd.).

Internetová bezpečnost:

Cílem otázek je zjistit, zda se respondenti setkali při používání internetu s některým z bezpečnostních problémů (nákaza počítačovým virem, která nebyla detekována antivirovým programem, zneužití osobních údajů, finanční ztráta, apod.

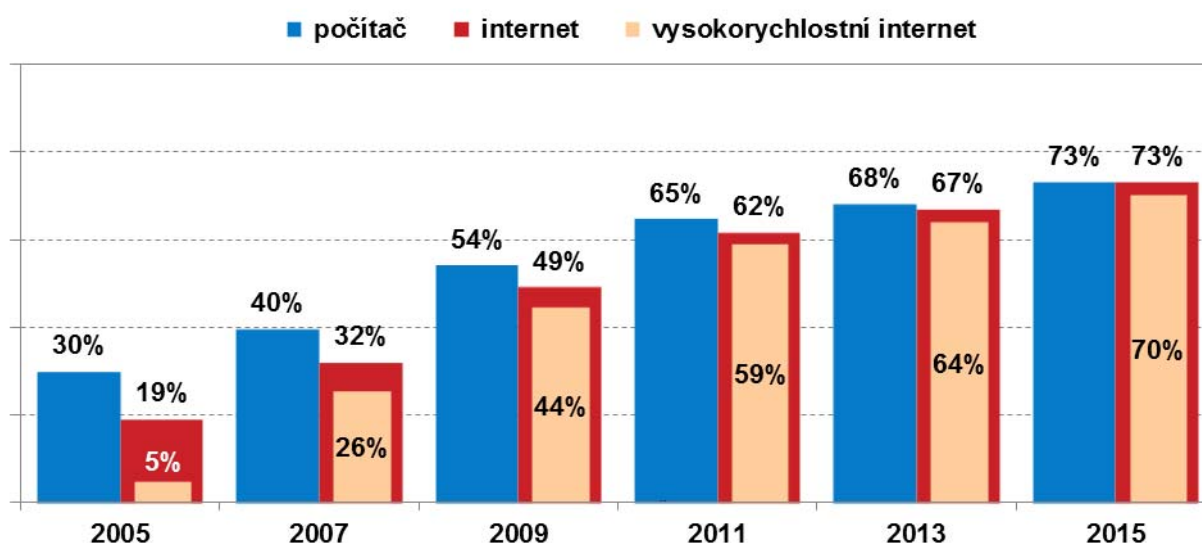
Zároveň je zjišťováno, které činnosti na internetu jsou vnímány z hlediska obav o bezpečnost jako nejrizikovější a znalost tzv. cookies souborů a jejich omezení v nastavení prohlížeče.

Informační a komunikační technologie v českých domácnostech

Základní údaje za Českou republiku

Informační a komunikační technologie provází životy domácností a jednotlivců v ČR zhruba od počátku 90. let. Tehdy neskutečný luxus v podobě počítače si mohlo dovolit jen zhruba 100 tis. domácností. Během 25 let se skupina počítačem vybavených domácností rozrostla více než třicetinasobně a dnes je běžnou výbavou téměř tří čtvrtin (73 %) českých domácností. V roce 2015 v ČR mělo doma přístup k počítači 3,1 mil. domácností, tj. 2,5krát víc než před deseti lety, kdy počítač měla necelá třetina (30 %) domácností.

Graf 1: Domácnosti s počítačem a internetem (% domácností)

Zdroj: ČSÚ

Na rozdíl od minulosti, lze v posledních třech letech konstatovat, že všechny domácnosti disponující počítačem, jsou připojeny k internetu. Před deseti lety, tj. v roce 2005, byly pro srovnání připojeny k internetu pouze dvě třetiny domácností s počítačem. Počet domácností s připojením k internetu za posledních deset let vzrostl téměř čtyřnásobně. V roce 2005 měla připojení k internetu jen necelá pětina (0,8 mil.) domácností.

Domácnosti bez přístupu k internetu (tj. 1,1 mil. domácností) uváděly jako nejčastější důvod, proč nemají připojení k internetu, že internet nepotřebují (téměř tři čtvrtiny domácností bez připojení). Více než 40 % domácností bez připojení uvedlo, že internet nemají, neboť s ním neumí pracovat. Zhruba čtvrtině domácností se zdály příliš vysoké pořizovací náklady na připojení k internetu a 17 % domácností uvedlo, že je vysoká i cena připojení.

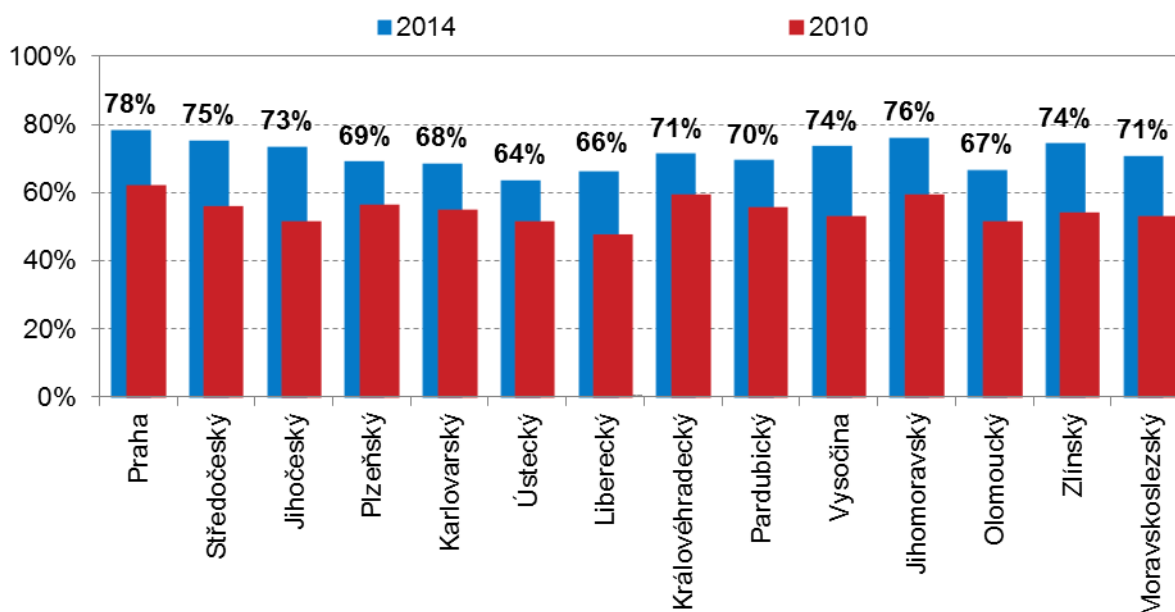
Jak již bylo zmíněno, prakticky každá domácnost, která má počítač, má zároveň i připojení k internetu. Téměř všechny domácnosti v ČR se navíc připojují vysokorychlostně. Širokopásmové připojení k internetu tak v ČR patří k běžnému standardu. Ve druhém čtvrtletí roku 2015 mělo rychlou variantu přístupu k internetu 70 % domácností, tj. 96 % z domácností s připojením k internetu. Pro srovnání, před pěti lety bylo vysokorychlostně připojeno 90 % domácností s internetem, před deseti lety jen přibližně jedna čtvrtina.

Mezi vysokorychlostními připojeními v posledních několika letech dominují bezdrátové technologie (WiFi). V roce 2015 se touto technologií připojovala téměř polovina (46 %) domácností majících doma přístup k internetu. Prostřednictvím ADSL linky a přes kabelovou TV se k internetu ve stejném roce připojovala v obou případech přibližně pětina domácností s připojením k internetu. Česká republika si vysokým zastoupením připojek využívajících bezdrátové technologie dlouhodobě udržuje specifické postavení mezi zeměmi EU.

Regionální rozdíly v přístupu domácností k informačním technologiím

Pokud se zaměříme na regionální rozdíly, tak asi nikoho nepřekvapí, že nejlepší vybavenost počítači i internetem vykázal kraj Hlavní město Praha následován krajem Středočeským a Jihomoravským. Na opačném konci jsou pak kraje Liberecký, Ústecký a Olomoucký, kde počítačem a internetem není vybaveno ještě stále zhruba 35 domácností ze 100. Dlužno dodat, že z hlediska vývoje v čase pak za poslední roky došlo například v Praze k nejnižšímu nárůstu vybavenosti počítači i internetem v porovnání s ostatními kraji. Lze proto předpokládat, že do budoucna se budou mezikrajské rozdíly stírat.

Graf 2 Domácnosti s připojením k internetu v jednotlivých krajích (% domácností daného kraje)

Poznámka: Pro krajské srovnání se využívá tříletý klouzavý průměr, jelikož velikost výběrového souboru v daném roce neumožňuje publikovat dostatečně reprezentativní údaje. Např. za rok 2014 jsou údaje v členění podle krajů vypočítány jako vážený aritmetický průměr z dat sebraných v letech 2013 až 2015.

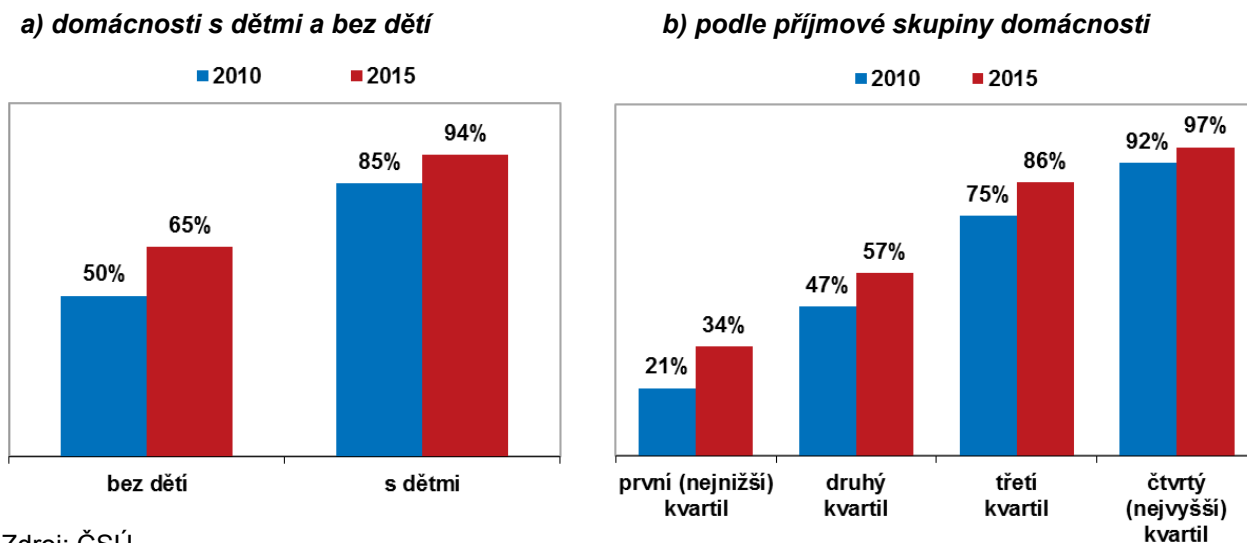
Zdroj: ČSÚ

Přístup k počítači a internetu podle typu sledovaných domácností

Stejně jako v předešlých letech, i v roce 2015 byly identifikovány rozdíly mezi jednotlivými kategoriemi domácností z hlediska jejich vybavenosti informačními technologiemi. Například domácnosti s dětmi mají již od začátku sledování častěji doma přístup jak k počítači, tak i internetu než domácnosti bez dětí. Zatímco počítačem i internetem bylo ve 2. čtvrtletí vybaveno 94 % domácností s dětmi, domácnosti bez dětí jimi byly vybaveny z necelých dvou třetin. Zde je však nutno zmínit, že do kategorie domácností bez dětí spadají i domácnosti důchodců, kde vybavenost oběma informačními a komunikačními technologiemi velmi výrazně pokulhá. V roce 2015 jimi byla vybavena necelá desetina domácností.

Podobně je tomu i z hlediska příjmů. Zatímco domácnosti s nejnižšími příjmy jsou informačními technologiemi vybaveny jen o něco více než z jedné třetiny, počítač a internet nemají pouze tři ze sta domácností s příjmy nejvyššími. Jinak řečeno, u domácností s nejvyššími příjmy je třikrát větší pravděpodobnost, že budou mít doma počítač a připojení k internetu než u domácností s nejnižšími příjmy. Zatímco vybavenost počítači u domácností s nejnižšími příjmy vzrostla za posledních pět let o třináct procentních bodů (62 %), u domácností s příjmy nejvyššími došlo k nárůstu pouze o pět procentních bodů, což je ovšem dáno dlouhodobě vysokou vybaveností tohoto typu domácností.

Graf 3: Domácnosti s počítačem podle typu domácnosti (% domácností dané kategorie)

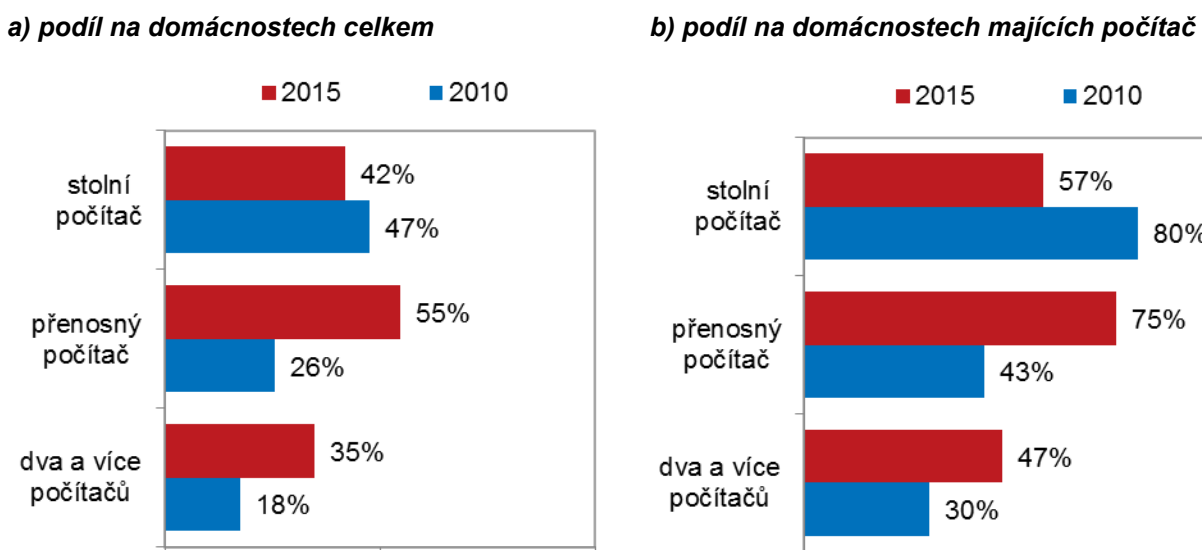
Zdroj: ČSÚ

Typ a počet počítačů používaných v domácnostech

V průběhu let se mění typ a počet počítačů používaných v českých domácnostech. Dříve zdaleka nejoblíbenější stolní počítač je stále častěji nahrazován verzemi lehčími a přenosnými. Zatímco v roce 2010 používala přenosný počítač pouze čtvrtina domácností, letos (2. čtvrtletí 2015) to byla již více než polovina (55 %) domácností. Za pět let se tak počet domácností s přenosným počítačem více než zdvojnásobil a naopak počet domácností se stolním počítačem poklesl o více než desetinu. V roce 2015 mělo k dispozici přenosný počítač již tři čtvrtiny domácností s počítačem. Oběma druhy počítačů současně pak v roce 2015 disponovala téměř čtvrtina domácností, tj. třetina z těch, které měly doma počítač.

Došlo i k nárůstu počtu počítačů v českých domácnostech. V roce 2010 byla dvěma a více počítači vybavena necelá pětina domácností. V roce 2015 to byla již více než třetina domácností – téměř polovina z těch, které měly doma alespoň jeden počítač.

Graf 4: Domácnosti dle typu a počtu používaných počítačů (% domácností)

Zdroj: ČSÚ

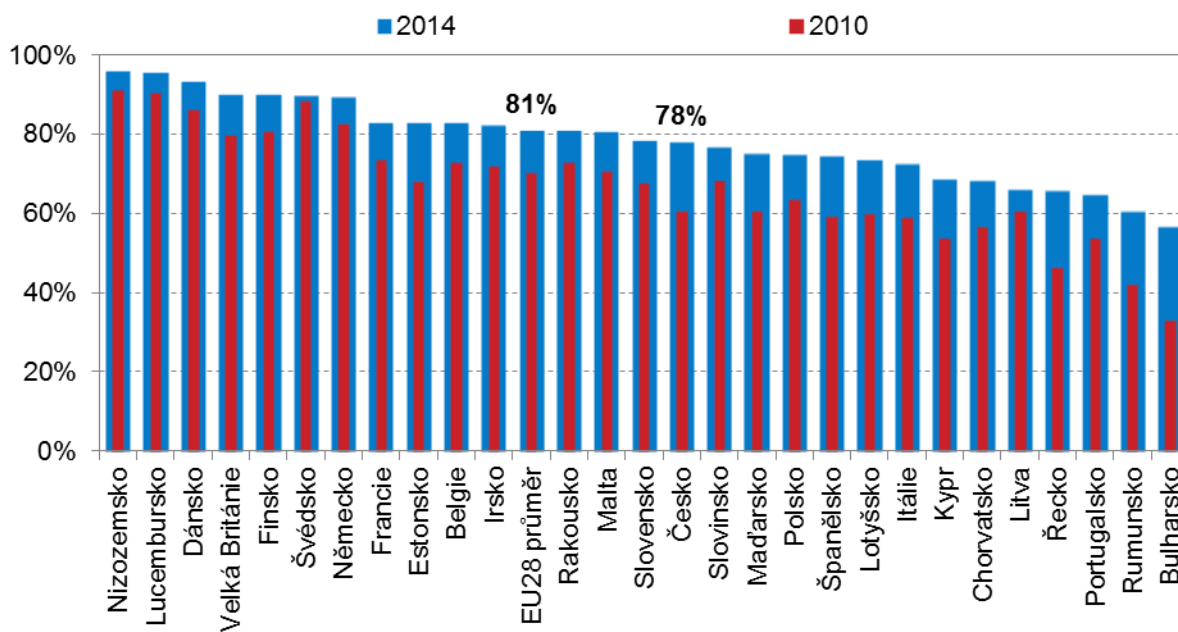
Mezinárodní srovnání

Z mezinárodního srovnání vyplývá, že v míře vybavenosti domácností internetem se Česká republika stále nachází pod průměrem EU28. V roce 2014 (novější údaje pro mezinárodní srovnání nejsou k dispozici) bylo v ČR k internetu připojeno 78 % domácností, ve kterých žije alespoň jedna osoba ve věku 16–74 let. V EU28 dosahovaly hodnoty tohoto ukazatele v průměru 81 %. Je však třeba doplnit, že kromě Rumunska a Bulharska, od roku 2006 došlo u tohoto ukazatele v Česku k nejvyššímu nárůstu ze všech zemí EU.

V rámci EU28 byl nejvyšší podíl domácností vybavených internetem již tradičně v Nizozemsku a Lucembursku, kde se v roce 2014 k internetu nepřipojovaly pouze čtyři domácnosti ze sta. Vysoká vybavenost je také ve skandinávských státech a v Německu. V těchto zemích se podíl domácností s internetem v roce 2014 pohyboval kolem hranice 90 %. Naopak v Řecku, Portugalsku, Rumunsku a Bulharsku neměla připojení k internetu stále více než třetina domácností.

Graf 5: Domácnosti s připojením k internetu v zemích EU (% domácností)

Poznámka: Údaje pro mezinárodní srovnání se vztahují k roku 2014 a týkají se pouze domácností, v nichž žije alespoň jedna osoba ve věku 16 až 74 let. Z tohoto důvodu se údaje, které publikuje Eurostat, mírně liší od údajů za Českou republiku, které uvádí ČSÚ (data za všechny domácnosti, tj. bez tohoto věkového omezení).

Zdroj: Eurostat, 2015

Využití informačních a komunikačních technologií jednotlivci

Uživatelé mobilního telefonu, počítače a internetu – základní údaje

Mobilní telefon je již od roku 2002, kdy začal ČSÚ sledovat tyto údaje, jednoznačně nejpoužívanějším zařízením ze všech moderních informačních a komunikačních technologií. V roce 2015 jej nepoužívaly pouze 3 % osob starších 16 let, přitom před deseti lety neměla mobilní telefon celá čtvrtina populace ve věku 16 let a více. Dnes mobilní telefon využívají téměř všechny osoby ve věku 16 až 54 let. Teprve ve starších věkových skupinách se vyskytují jedinci, kteří se používání mobilního telefonu stále „brání“. Přesto i mezi seniory nad 65 let věku se podíl uživatelů mobilního telefonu blíží 90 %, přitom třeba před 10 lety jej používala ani ne třetina z nich.

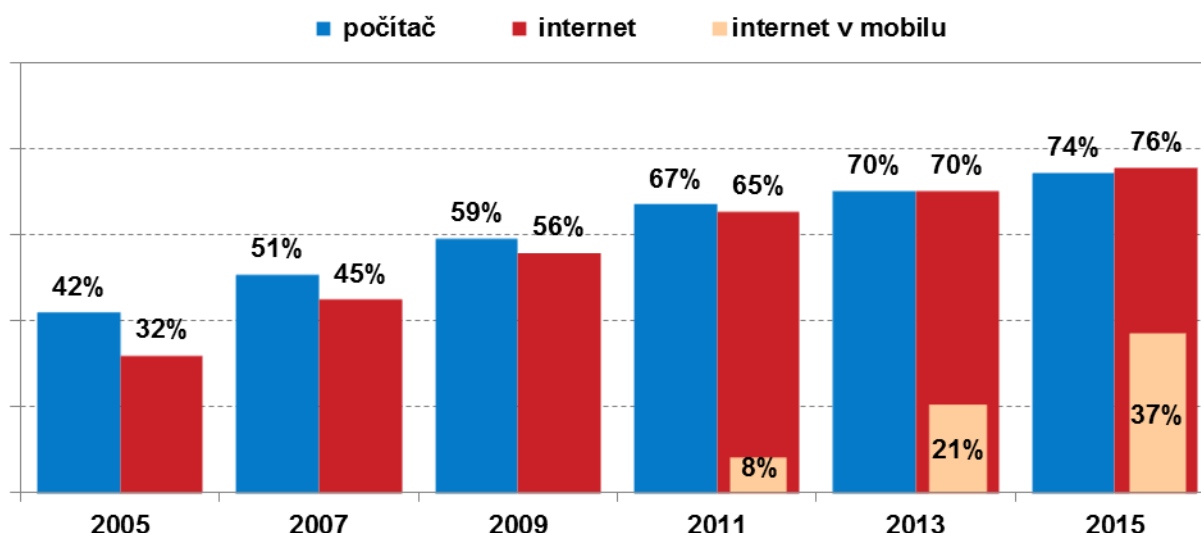
Mobilní telefon už ale dávno neslouží jako prostý přístroj k telefonování či zasílání krátkých textových zpráv. Prostřednictvím tzv. chytrých telefonů se stále více osob připojuje k internetu. V roce 2015 tak učinilo 37 % jednotlivců starších 16 let. Přístup ke službám internetu ze smartphonů tak zaznamenává nebývalý růst. Relativně nedávno – před třemi roky - totiž těchto služeb nevyužívala ještě ani pětina české populace a dokonce před pěti lety o internetu v mobilu Češi věděli jen z doslechu.

Počítač používalo v roce 2015 více než 6,5 milionu jednotlivců, tj. téměř tři čtvrtiny (74 %) populace ve věku 16 let a více. Přitom ještě před pěti lety byl podíl uživatelů počítače o deset procentních bodů nižší a před deseti lety nepoužívalo počítač téměř 60 % jednotlivců. Za posledních pět let vzrostl počet jednotlivců ve věku 16 let a více používajících počítač o 880 tisíc (15%) a za deset let dokonce o 2,9 mil. (80 %).

Internet v roce 2015 používalo dokonce ještě zhruba o sto tisíc více jedinců než počítač. Počet internetových uživatelů tak v Česku v roce 2015 dosáhl 6,6 mil., což odpovídá 75,7 % populace starší 16 let. Za posledních deset let vzrostl v ČR počet jednotlivců starších 16 let používajících internet ještě výrazněji než v případě použití osobního počítače. V roce 2005 jej totiž používalo o bezmála 4 mil. uživatelů méně.

Přesto 1,6 mil obyvatel v roce 2015 uvedlo, že internet nikdy nepoužilo, z čehož 1,1 mil, byly osoby starší než 65 let. Mezi osobami, které internet nikdy nepoužily, převažují poměrně výrazně ženy nad muži.

Graf 6: Jednotlivci ve věku 16 let a více používající počítač a internet – uživatelé počítače a internetu (% jednotlivců starších 16 let)

Poznámka: Za uživatele počítače nebo internetu jsou podle metodiky Eurostatu považováni ti jednotlivci, kteří použili tyto technologie alespoň jednou v posledních třech měsících, a to kdekoliv (doma, v práci, ve škole atd.) a pro jakýkoliv účel (soukromý i pracovní).

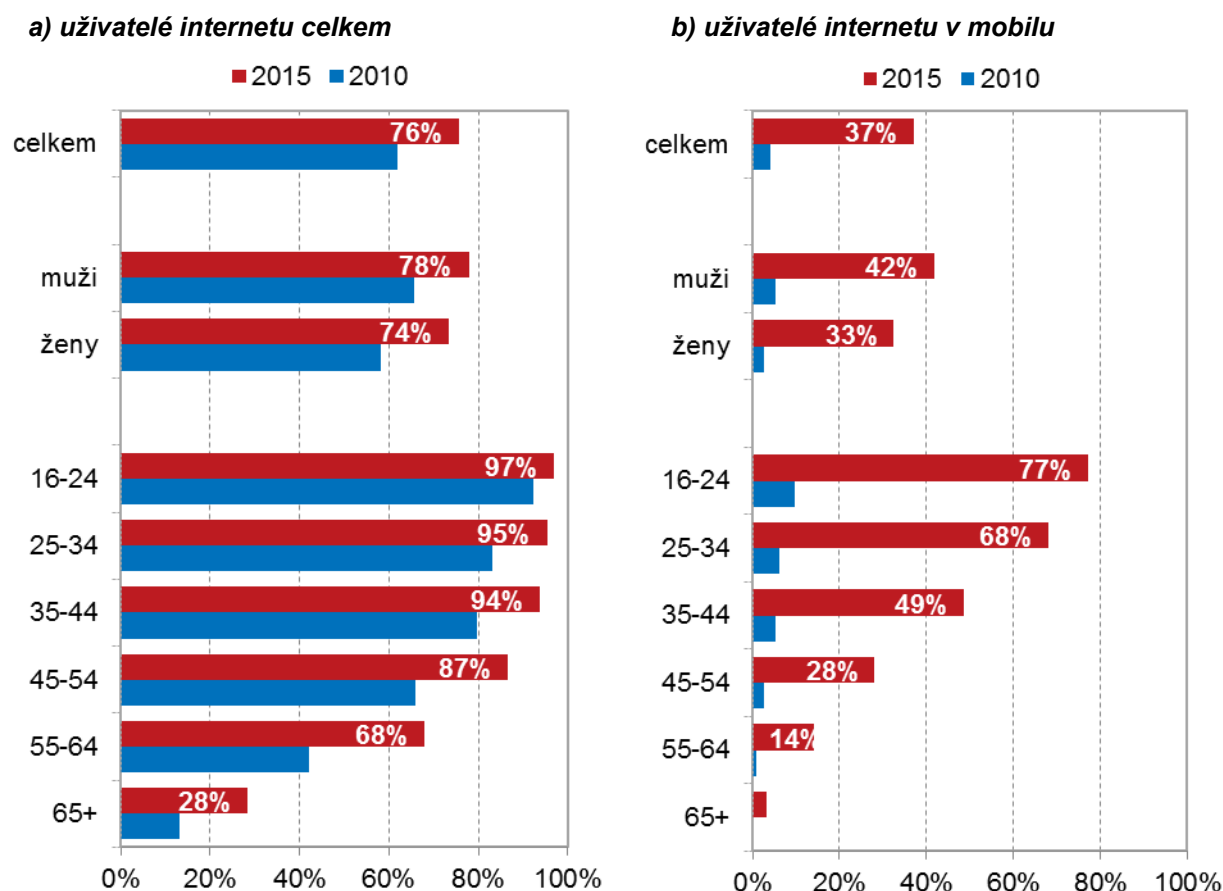
Zdroj: ČSÚ

Hlavní rozmach v používání internetu je u nás otázkou především posledních deseti let. Na počátku nového tisíciletí měla přístup k internetu jen relativně omezená skupina lidí. Nejčastěji šlo o studenty vysokých škol, IT odborníky, ale také o vybrané zaměstnance podniků s připojením k internetu. I když k nárůstu počtu uživatelů internetu v posledních letech došlo u všech socio-demografických skupin, nejvýraznější nárůst byl zaznamenán u starší generace (především žen) a u osob s nižším vzděláním.

Přesto jak v případě počítače, tak i internetu nadále přetrvávají v míře jejich používání výrazné rozdíly, které jsou determinovány sociodemografickými charakteristikami. Již dlouhodobě v ČR platí, že tyto informační technologie využívají více muži než ženy, mladší věkové ročníky než osoby staršího věku. Oběma technologiím se stále tak trochu vyhýbají osoby se základním vzděláním, a velké oblíbenosti se netěší ani u osob se středním vzděláním bez maturity.

Specifickou skupinu tvoří ženy na mateřské a rodičovské dovolené, jež používají počítač a internet velmi hojně a průměr populace převyšují téměř o 20 procentních bodů, a studenti, u kterých se podíl uživatelů počítače a internetu blíží 100 %.

Graf 7: Jednotlivci používající internet podle věku a pohlaví (% jednotlivců v dané kategorii)

Zdroj: ČSÚ

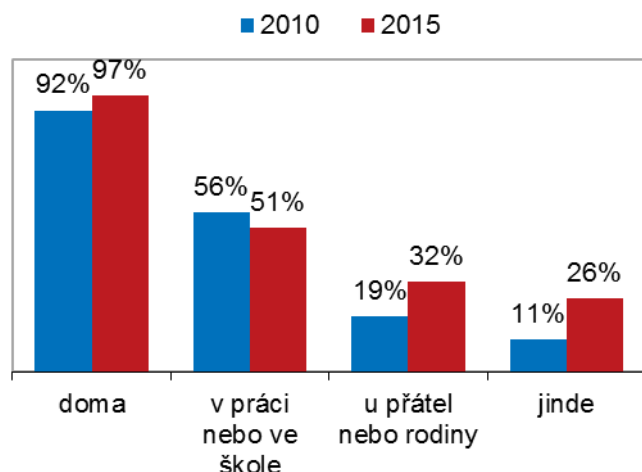
Jak již bylo uvedeno výše, k internetu se obyvatelé České republiky připojují čím dále častěji i ze svých mobilních zařízení. Přes poměrně výrazný nárůst uživatelů tzv. mobilního internetu (za poslední tři roky počet uživatelů internetu vzrostl více než třikrát), lze konstatovat, že se tato služba stále těší oblíbenosti spíše mladších věkových ročníků. Ve věku 16-24 let se k internetu z mobilu připojují více než tři čtvrtiny osob, ve věku 25-34 let je to pak sedm osob z deseti. Mezi stovkou seniorů nad 65 let bychom ale našli pouze tři takové, kteří "surfuji" prostřednictvím mobilu. Zároveň lze konstatovat - pakliže někdo používá mobilní telefon pro přístup ke službám internetu, činí tak pravidelně – alespoň jednou týdně. Lze předpokládat, že se internet ve spojení s mobilním telefonem (internet v mobilu) brzy stane široce rozšířenou technologií, používanou napříč všemi věkovými a vzdělanostními kategoriemi.

Místo, frekvence a intenzita používání internetu jednotlivci

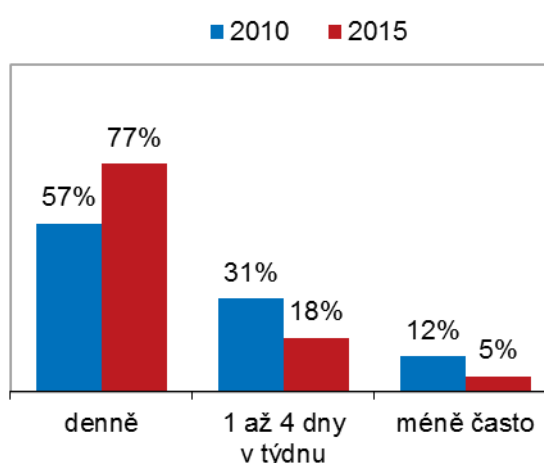
Nejčastějším místem použití internetu je přirozeně domov, kde internet v roce 2015 využívaly téměř tři čtvrtiny české populace (97,2 % uživatelů internetu). V práci nebo ve škole pak internet používají asi pět z deseti uživatelů internetu. Téměř třetina z uživatelů internetu uvedla, že internet použila u známých, přátel nebo rodiny, čtvrtina pak jinde (na úřadě, letišti, v hotelu, apod.).

Používání počítače ani internetu nelze rozhodně považovat za nárazovou aktivitu. Více než tři čtvrtiny osob, které používají internet, uvádí, že jej používají denně nebo skoro denně.

Graf 8: Místo použití internetu
(% uživatelů internetu 16+)

Graf 9: Frekvence použití internetu
(% uživatelů internetu 16+)

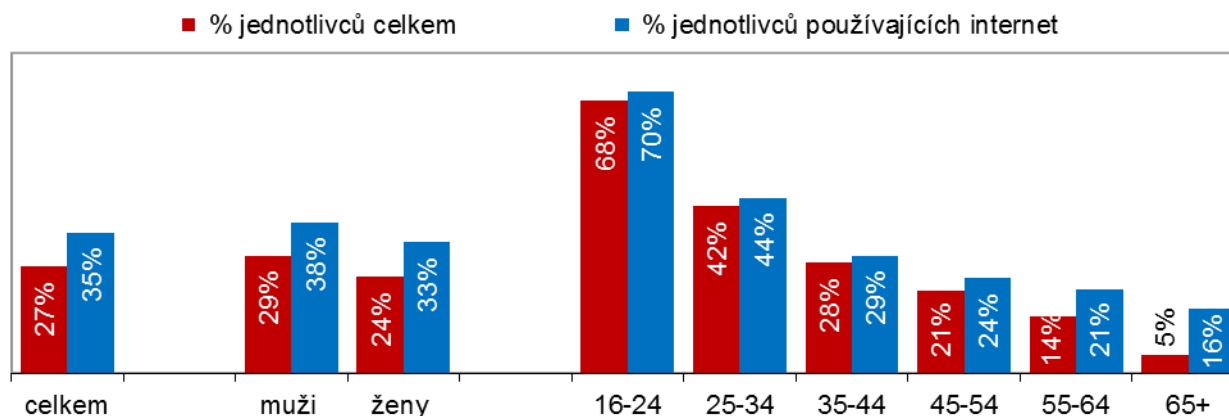

Zdroj: ČSÚ

Pokud jde o intenzitu využívání internetu, tak 28 % osob ve věku 16 let a více uvedlo, že na internetu ve 2. čtvrtletí 2015 strávilo pro soukromé účely 1 až 5 hodin týdně. Další pětina přiznává, že se na internetu pohybuje mezi 5 až 10 hodinami týdně, 27 % Čechů pak na internetu „prosurfuje“ deset a více hodin.

Obecně lze říci, že ženy věnují nejrůznějším činnostem na internetu méně času než muži. Dramatické rozdíly v trávení času na internetu však zaznamenáváme zejména z hlediska věku. Například sedm z deseti uživatelů internetu ve věku 16 až 24 let se nejrůznějšími internetovými aktivitám oddává 10 a více hodin za týden. Patrně nikoho asi nepřekvapí, že s rostoucím věkem respondentů klesá průměrná doba strávená za týden na internetu. Například mezi seniory ve věku 65 + používajícími internet už bychom ve stovce našli pouze 16 takových, kteří se surfování na internetu věnují více než 10 hodin týdně.

Graf 10: Jednotlivci, kteří strávili na internetu 10 a více hodin týdně, 2. čtvrtletí 2015

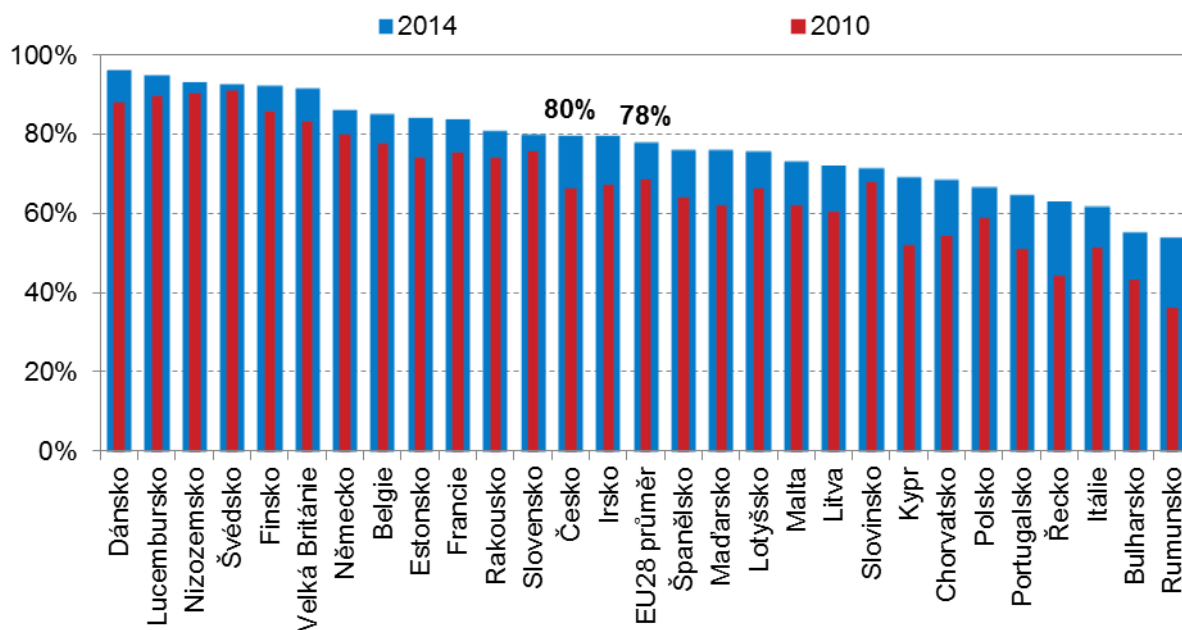
Zdroj: ČSÚ

Uživatelé internetu - mezinárodní srovnání

V mezinárodním srovnání je na tom Česká republika z hlediska podílu uživatelů internetu v dospělé populaci daleko lépe než z hlediska podílu domácností s internetem. Svými výsledky v roce 2014 historicky poprvé přesáhla Česká republika průměr EU28. V roce 2014 používalo internet v ČR v populaci ve věku 16 až 74 let na 79,7 % osob. Průměr zemí EU28 činil 78,0 %.

Nejvíce uživatelů internetu je v Dánsku, kde internet v roce 2014 nepoužívaly jen 4 dospělé osoby ze sta. Více než 9 z deseti uživatelů internetu bylo také v Nizozemsku, Lucembursku, Finsku, Švédsku a Velké Británii. Rozdíly oproti státům severní a západní Evropy jsou v ČR především u starších ročníků a u osob s nižším vzděláním. U některých skupin populace o zaostávání ve využívání internetu nemůžeme naopak mluvit vůbec. Čeští studenti a jednotlivci s vysokoškolským vzděláním se ve využívání internetu zcela vyrovnají stejným skupinám populace v západní a severní Evropě.

Graf 11: Jednotlivci používající internet v zemích EU - uživatelé internetu (% jednotlivců)

Poznámka: Údaje pro mezinárodní srovnání se vztahují k roku 2014 a týkají se pouze věkové skupiny jednotlivců 16 až 74 let. Z tohoto důvodu se údaje za jednotlivce, které Eurostat uvádí za Českou republiku, mírně liší od údajů, které za Českou republiku uvádí ČSÚ. ČSÚ standardně uvádí data za všechny jednotlivce ve věku 16 let a více.

Zdroj: Eurostat, 2015

Činnosti prováděné jednotlivci na internetu

Jednoznačně nejoblíbenější skupinou činností provozovanou na internetu pro soukromé účely je komunikace. Sedm z deseti Čechů (více než 93 % uživatelů internetu) používá emailovou komunikaci. Polovina internetových uživatelů pak ve stejném roce využívala sociální sítě, čtyři z deseti pak přes internet telefonovali.

Telefonování přes internet dosáhlo svého vrcholu již v roce 2012, kdy jej používalo 54 % uživatelů internetu. Přesto v porovnání s většinou zemí EU, Češi využívají internet k telefonování mnohem častěji. V roce 2014 jej pro tuto činnost používalo 45 % uživatelů internetu v porovnání s 37 % za průměr EU28.

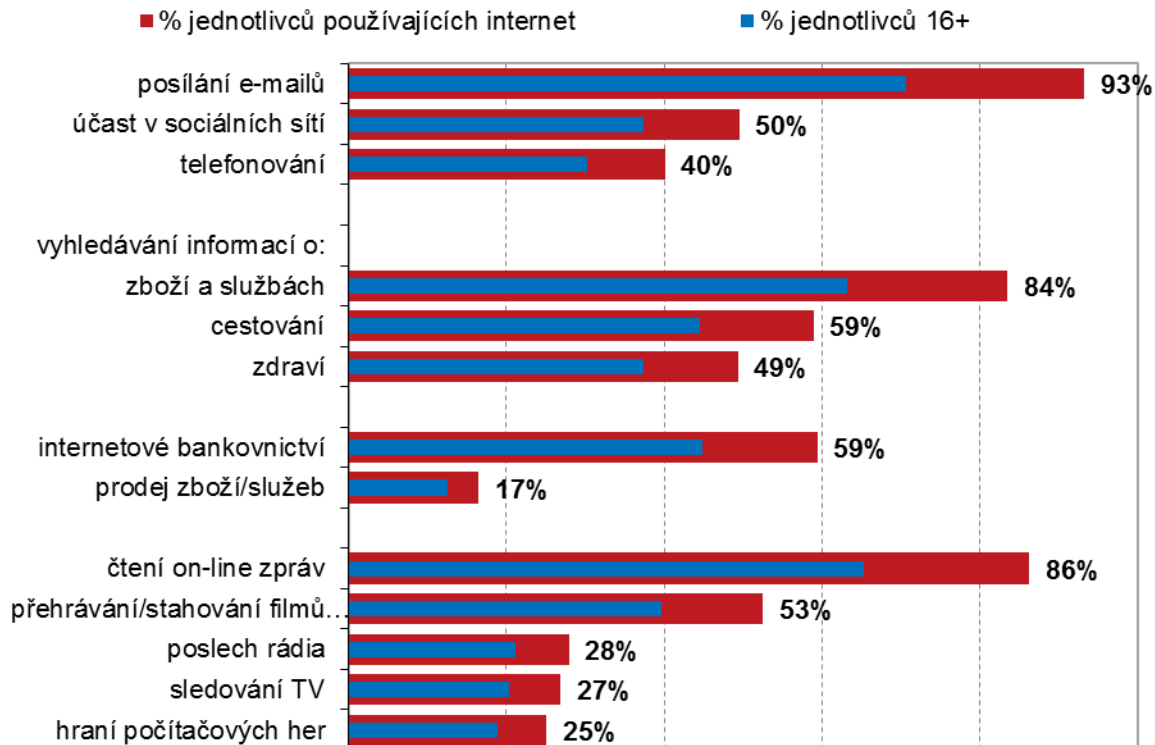
Velmi rozšířenou činnost vykonávanou na internetu představuje vyhledávání informací. Největší část uživatelů internetu vyhledává dlouhodobě informace o zboží a službách.

Mezi další časté činnosti prováděné jednotlivci na internetu patří čtení on-line zpráv, novin a časopisů. Podíl Čechů, kteří čtou on-line zprávy na internetu, patřil v roce 2014 k jedněm z nejvyšších v rámci EU. Mezi 28 členskými státy jsme se umístili na pátém místě.

Nejoblíbenějšímu druhu zábavy na internetu, tj. čtení online zpráv, novin a časopisů, se v roce 2015 věnovaly téměř dvě třetiny obyvatel ČR (86 % uživatelů internetu). Podíly jednotlivců věnujících se čtení online zpráv, novin a časopisů byly navíc poměrně vyrovnané napříč všemi věkovými skupinami. Ostatní druhy internetové zábavy jsou však již jednoznačně dominantou spíše mladších věkových ročníků. Navíc pro všechny druhy zábavy na internetu platí, že se jim častěji věnují muži než ženy.

Již řadu let se velké oblibě těší přehrávání hudby, filmů nebo videí, kterému se v roce 2015 v nejmladší věkové skupině 16-24 let věnovalo 85 % jedinců. Zhruba pětina populace poslouchá online rádia, jen o něco méně jednotlivců sleduje přes internet televizi.

Graf 12: Aktivity vykonávané jednotlivci na internetu

Zdroj: ČSÚ

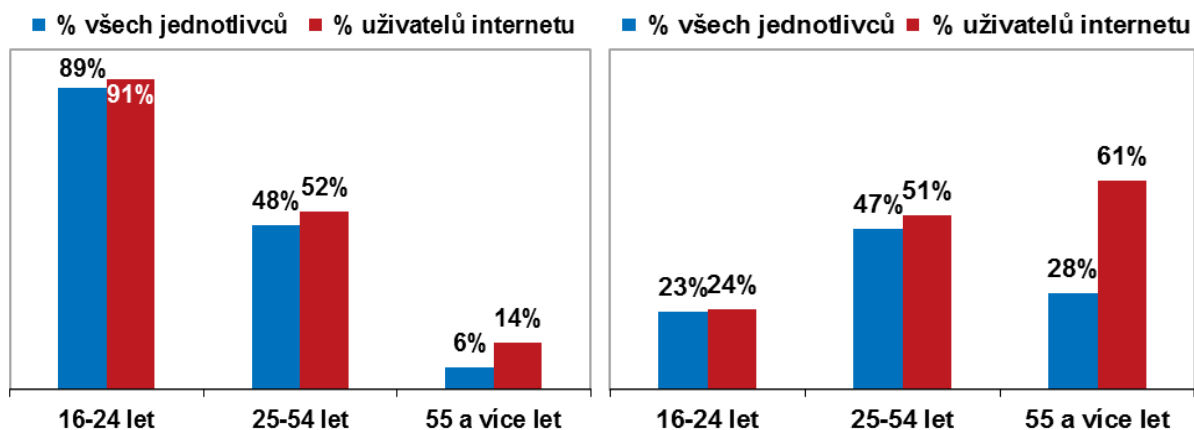
Zatímco využívání e-mailu je napříč všemi věkovými skupinami vyrovnané, a ani napříč socioekonomickými skupinami obyvatelstva nejsou patrné dramatické rozdíly, účast v sociálních sítích jednoznačně převládá u

mladších věkových skupin a mezi studenty. Mezi osobami ve věku 16-24 let sociální sítě využívá devět z deseti osob.

Vyhledávání informací na internetu je jednou z mála činností, kde ženy zastíní své drahé protějšky. Nejpropastnější rozdíl zaznamenáváme u vyhledávání informací o zdraví. Ty totiž v roce 2015 vyhledávalo téměř dvě třetiny žen užívajících internet, ale pouze třetina mužů. Obecně platí, že vyhledávání informací všeho druhu je dominantou spíše středních věkových skupin. Informace o zdraví pak dokonce dlouhodobě vyhledává téměř 2 x více osob ve věku 55–64 let než osob ve věku 16–24 let.

Graf 13: Jednotlivci používající internet k účasti v sociálních sítích

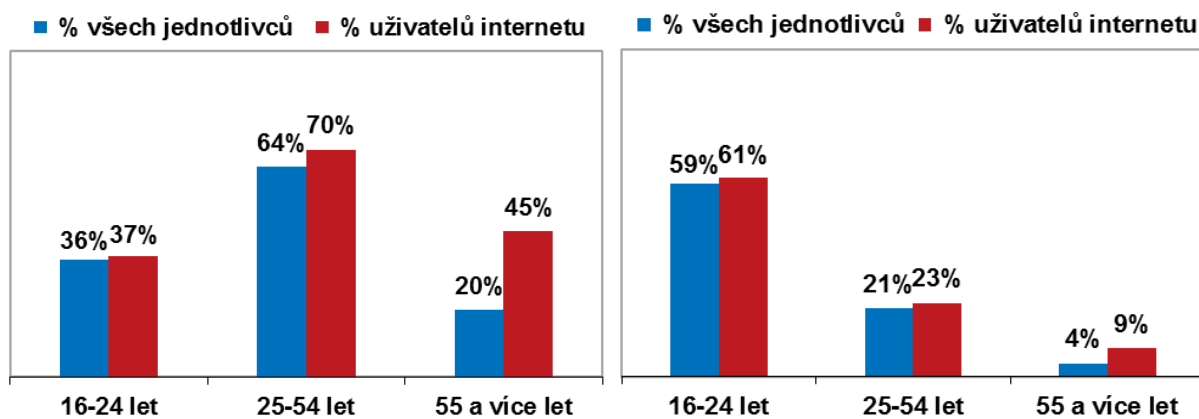
Graf 14: Jednotlivci používající internet k vyhledávání informací o zdraví

Zdroj: ČSÚ

Graf 15: Jednotlivci používající internet k internetovému bankovníctví

Graf 16: Jednotlivci používající internet k hraní počítačových her

Zdroj: ČSÚ

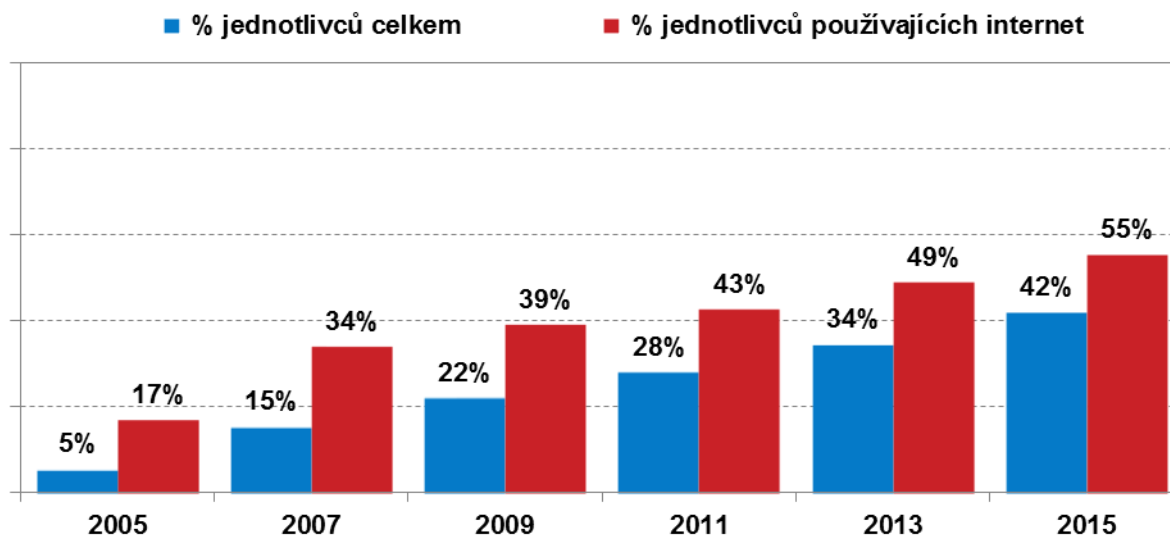
Mezi jednotlivci, kteří se věnují hraní počítačových her, velmi výrazně převažují muži a u této aktivity jsou patrné i největší rozdíly z hlediska věku. Zatímco téměř šest z deseti osob ve věku 16–24 let v roce 2015 uvedlo, že hraje počítačové hry, ve skupině osob nad 55 let bychom našli takových jedinců pouze čtyři procenta a ve skupině osob starších než 65 let dokonce jen necelá tři procenta.

Další poměrně rozšířenou internetovou aktivitou je internetbanking. Tuto službu v roce 2015 využily bezmála 4 mil. obyvatel ČR. Přes internetové bankovníctví platí nepatrně častěji muži než ženy. Internetové bankovníctví je navíc jednou z mála aktivit, kde nedominují nejmladší věkové ročníky.

Nakupování přes internet

Každým rokem roste v ČR počet lidí, kteří využívají internet k nakupování. Ve 2. čtvrtletí roku 2015 uvedlo téměř 3,7 mil. obyvatel ČR, tedy necelých 42 % z celkového počtu obyvatel ČR a více než 55 % z celkového počtu uživatelů internetu, že v uplynulých 12 měsících uskutečnilo nákup přes internet. Ještě před deseti lety bylo přitom nakupování přes internet opomíjenou službou, kterou využíval pouze zlomek (5 %) dospělé české populace.

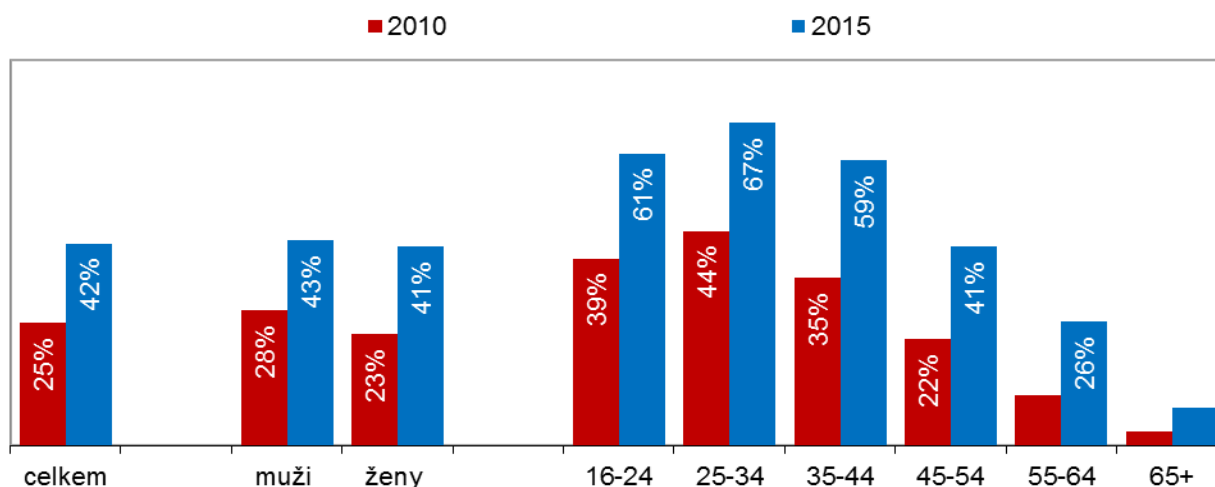
Graf 17: Jednotlivci ve věku 16 let a více nakupující přes internet

Zdroj: ČSÚ

Mezi nakupujícími přes internet opět nepatrně převažují muži nad ženami. Pokud sledujeme obyvatele v ČR dle nejvyššího dosaženého vzdělání, nejčastěji přes internet nakupují vysokoškoláci. Zaměříme-li se na věkové skupiny, pak jsou nejčastějšími osobami, jež uskuteční nákup přes internet, jedinci mezi dovršeným pětadvacátým a čtyřiatřicátým rokem života. V posledních letech ale začínají tuto věkovou skupinu dohánět osoby mladší, které v minulosti přes internet nakupovaly výrazně méně. Osoby starší 65 let se do internetových nákupů nadále příliš nezapojují. V roce 2015 uvedlo jen 8 % obyvatel v ČR starších 65 let, že průběhu posledních 12 měsíců nakoupilo přes internet, nicméně dalších asi 120 tis. osob z této věkové skupiny uvedlo, že nějaký internetový nákup uskutečnilo alespoň někdy v minulosti.

Graf 18: Jednotlivci nakupující přes internet podle pohlaví a věku (% jednotlivců v dané kategorii)

Zdroj: ČSÚ

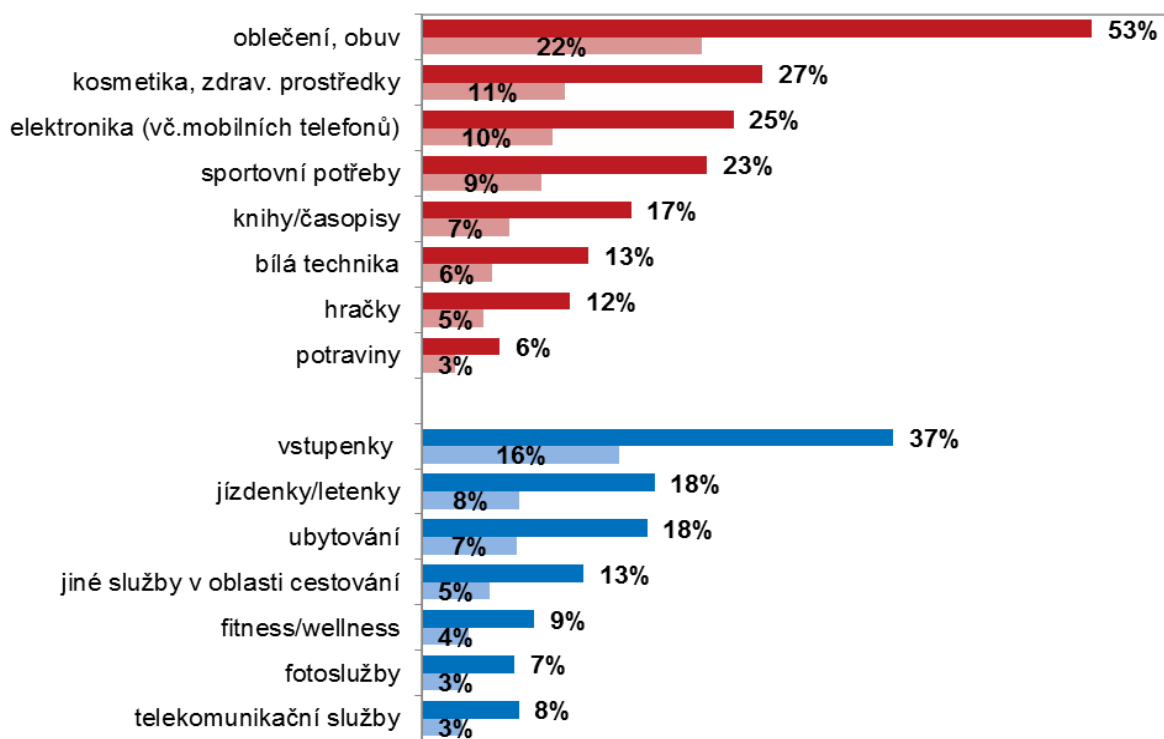
Pro internetové obchody jsou dlouhodobě nejlukrativnější skupinou ženy na rodičovské dovolené – přes internet jich nakupuje zhruba 65 %. Navíc pouze necelých 14 % žen, které jsou na rodičovské dovolené, uvedlo, že přes internet nikdy nenakoupilo. Lze také konstatovat, že osoby na rodičovské dovolené na internetu utratí v porovnání s průměrem ČR relativně vysoké částky. Zatímco 9 % obyvatel ČR uvedlo, že za internetové nákupy utratilo v rozmezí 2 801–14 000 Kč, procento žen na mateřské dovolené, které tuto částku utratilo, je dvojnásobné.

Mezi nejčastěji uváděné kategorie zboží nakupované prostřednictvím internetu patří oblečení, obuv a módní doplňky, které v roce 2015 nakoupily skoro 2 mil. (tedy více než pětina) obyvatel ČR. Oblibě se těší také online nakupování vstupenek na nejrůznější sportovní a kulturní akce, které byly zakoupeny bezmála 1,4 mil osob starších 16 let. Asi 11 % obyvatel ČR si přes internet objednalo kosmetiku, 10 % elektroniku a zhruba stejné procento osob nějaké sportovní potřeby. Letenky si v průběhu letošního roku objednalo necelých 8 % obyvatel ČR a přibližně stejný byl i podíl těch, kteří využili internetu k nákupu ubytovacích služeb. Z dalších komodit stojí za zmínku ještě nákup knih, které si objednalo asi 600 tis. obyvatel ČR. Neustále propagované objednávání potravin s doručením do domu se u nás zatím příliš velké oblíbenosti netěší. Nabízených služeb supermarketů využily v roce 2015 pouze 3 osoby ze sta.

Zatímco ženy nakupují přes internet oproti mužům výrazně častěji oblečení a módní zboží nebo kosmetiku a zdravotnické prostředky, nákup elektroniky a počítačů je jednoznačně dominantou mužů. Z milionu uskutečněných nákupů elektroniky či počítačů jich více než 700 tisíc připadalo na zástupce mužského pohlaví.

Jak již bylo zmíněno, specifickou skupinou osob nakupujících přes internet jsou osoby na rodičovské dovolené, které nejčastěji nakupují oblečení, hračky, kosmetiku či zdravotnické prostředky a fotoslužby.

Graf 19: Jednotlivci nakupující vybrané zboží a služby přes internet*

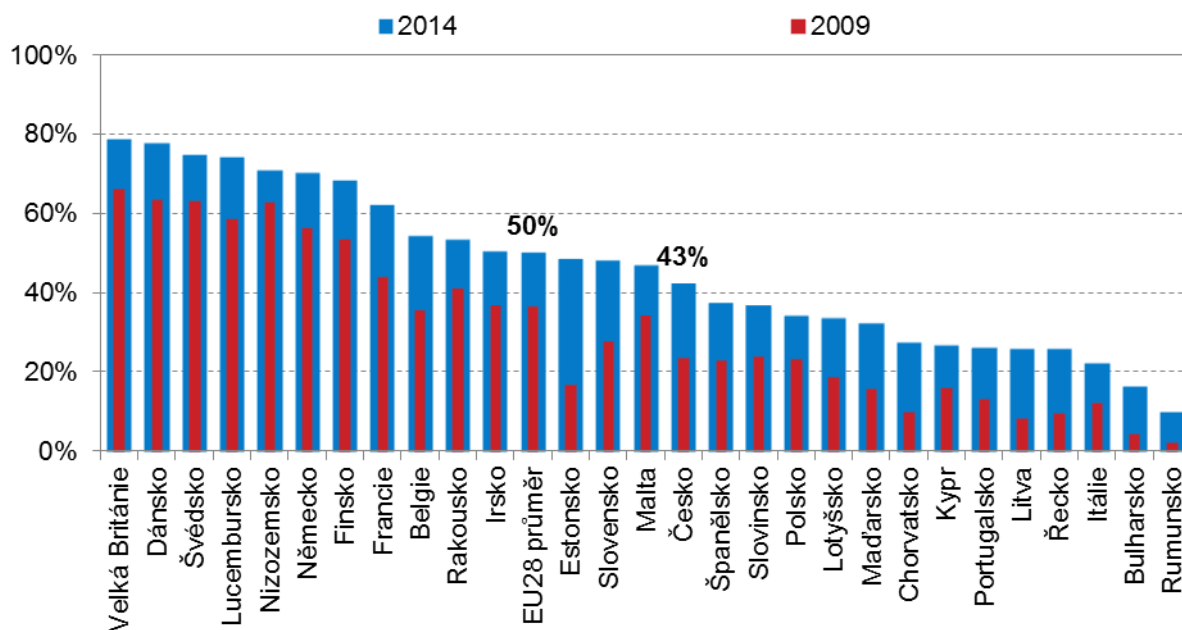
Pozn.: * nižší hodnota v grafu je procentem z celkového počtu jednotlivců 16+, vyšší pak udává procento z celkového počtu jednotlivců 16+ nakupujících přes internet

Zdroj: ČSÚ

Nakupování přes internet - mezinárodní srovnání

V mezinárodním srovnání za rok 2014 se Česká republika pohybuje pod evropským průměrem. Nakupování přes internet je ze zemí EU nejrozšířenější ve Velké Británii (v roce 2014 tam takto nakupovalo 79 % jednotlivců). Velmi často nakupují přes internet také občané Dánska, Švédska či Lucemburska.

Graf 20: Jednotlivci nakupující přes internet v zemích EU (% jednotlivců)

Poznámka: Údaje pro mezinárodní srovnání se vztahují k roku 2014 a týkají se pouze věkové skupiny jednotlivců 16 až 74 let. Z tohoto důvodu se údaje za jednotlivce, které Eurostat uvádí za Českou republiku, mírně liší od údajů, které za Českou republiku uvádí ČSÚ. ČSÚ standardně uvádí data za všechny jednotlivce ve věku 16 let a více.

Zdroj: Eurostat, 2015

Využívání internetových úložišť

Internetová úložiště jsou poměrně novou službou, která nabízí dočasné ukládání souborů, případně jejich archivaci a sdílení s dalšími uživateli nebo mezi různými zařízeními. Využití těchto služeb sledujeme v rámci pravidelného šetření druhým rokem. V roce 2015 využilo internetová úložiště více než 1,6 mil. obyvatel ČR ve věku 16 let a více, což odpovídá 18,5 % a oproti předešlému roku došlo k nárůstu o více než 3 procentní body.

Internetová úložiště jsou využívána více muži než ženami a stejně jako v předcházejících letech, i v roce 2015 se jedná o službu, kterou vyhledávají spíše mladší věkové kategorie. Mezi osobami ve věku 16–24 let je využívají 4 osoby z deseti, ve věku 25–34 let je to pak více než třetina populace.

Ve shodě s předcházejícími roky zároveň platí, že pokud někdo internetové úložiště využívá, jedná se s největší pravděpodobností o neplacenou službu. Placenou verzi úložišť využila v roce 2015 pouze necelá 3 % osob.

Internetová úložiště jsou využívána ponejvíce ke sdílení fotografií, k čemuž je využilo 14,5 % osob. Každý desátý obyvatel ČR pak prostřednictvím úložišť sdílí textové či tabulkové dokumenty. U obou typů souborů platí, že je nejvíce sdílí osoby do 35 let a studenti.